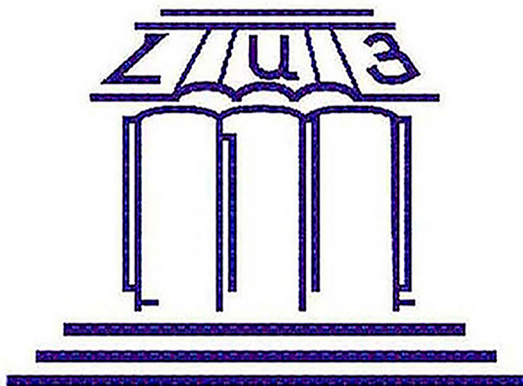

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3834

Հ. ԴԱՆՈՒՄ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՑԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՅԵՎ

ՊԱՅԳԱՐԸ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

ԶԵԿՈՒՅՈՒՄ ՄԱՍԿԱՅԻ ԿՈՐԶՐԻՆ ԴԱՅԵՄԲԵՐԻ 6-Ի
ՀԱՆԳԻՍԱՎՈՐ ՆԵՍՏՈՒՄ, ՆՎԻՐՎԱՆ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՑԱՆ
ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ XIV ՑԱՐԲԵՐԱՐԶԻՆ

9(47) 1917
5-86

ԳՍՏՀՐԱՏ

1931

ՅԵՐԵՎԱՆ

19 AUG 2011

24 JAN 2006

9(47) 1917
У-86

u8

2043

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ
Յ Ե Վ
ՊԱՅԻԱՐԸ ՍՈՅԻԱԼԻԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

(ԸՆԿՎ. ՄՈԼՈՏՈՎԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆՈ-
ՅԵՄԲԵՐԻ Ե-Ի ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՆԻՍՏՈՒՄ, ՆՎԻՐՎԱԾ ՀՈԿՏԵՄ-
ԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ XIV ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ)

957
417

1931
(5250)

ՅԵՐԵՎԱՆ

Պետրոսի Տպարան
Գրավիտ 6981 (ս)
Հրատ. № 1120
Պատվեր 6003
Տեղաթ 1500

4865-91

1. ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՅԵՎ ԿԱՊԻՏԱԼԻԶՄԻ ՈՒՃԵՐԻ ՓՈԽՀԱՐԱՐԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Քննիչներ,

Հոկտեմբերյան հեղափոխության 14-րդ տարեդարձը կարևորագույն թվական է պրոլետարիատի աղատադրական պայքարի պատմության մեջ:

Տասնչորս տարի սրանից առաջ մեր յերկրի բանվոր դասակարգը թոթափեց կապիտալիզմի և կապիտալիստների տիրապետությունը և անցնելով աշխատավորների ամբողջ մասսայի շրջան, ձեռնարկեց սոցիալիզմի հիմունքներով նոր, աղափոխական կառուցելու գործին:

Այդ տարիների ընթացքում մենք անցել ենք թշնամի դասակարգային ուժերի դեմ պայքարելու դժվարագույն ուղին: Դասակարգային թշնամին կատաղի զիմադրություն էր ցույց տալիս սոցիալիզմի յինարարությունը վոչ մայն յերկրի ներսում: Այդ յինարարությունը կասկած էր առանձնահատուկ դժվարությունների հետ, չնորհիվ այն հանգամանքի, վոր ԽՍՀՄ՝ աշխարհի առաջին քանվորական պետությունը, մի տեսակ սեղմված է նրան անհաշտ ռեյիսին թշնամի կապիտալիստական ողակում:

Բայց չնայած այդ բոլոր դժվարություններին, սոցիալիզմն այդ տարիների ընթացքում հսկայորեն առաջ է գնացել, մեծապես ամրայնելով իր դիրքերը: Այս պատճառով Հոկտեմբերյան հեղափոխության 15-րդ տարվա չեմբին մենք իրավունք ունենք հաստատելու, վոր դոյություն ունեն յերկու հիմնական հասարակական ուժեր— սոցիալիզմ և կապիտալիզմ, վորոնց պայքարով է վորոշվում համաշխարհային դարդացման հիմնական գիծը:

Այդ յերկու հիմնական, համաշխարհային ուժերի փոխհարաբերությունների մեջ այս տարիների ընթացքում կատարվել են զդալի փոփոխություններ: Հոկտեմբերյան հեղափոխության առաջին տարիների արդյունքների հանրադուստր կազմելիս վճռական նշանակություն ունի պատասխանն այն հարցի, թե հատկապես վո՞րն է սոցիալիզմի և կապիտալիզմի ուժերի փոխհարաբերության այդ փոփոխությունը:

Հետադարձ հայացք գցելով, բանվոր դասակարգը պարձանքով կարող է հայտարարել, վոր անցել է հսկայական, այն էլ իսկապես հաղթական ուղի: Սոցիալիզմն արդեն դարձել է մի գործիչ, այն էլ արագ աճող ուժ: Յերկրի ներսում կատարվող դարդացման հիմնա-

կան գիծն իր արտահայտութիւնն և գտել կապիտալիստական ձեռքերի ավելի ու ավելի արագացող արտադրման ու փշրման և սոցիալիզմի ուժերի ամբողջ ֆրոնտով հաղթական ծափարման մեջ:

Կապիտալիստական յերկրներում գոյութիւն ունեցող ամենախոր անտեսական ճգնաժամի այժմյան պայմաններում, սոցիալիզմի և կապիտալիզմի զարգացման ուղիների հակադրականութիւնը չի բեան և դալիս առանձին ուժով:

Այժմ արդեն չկա այնպիսի կապիտալիստական յերկիր, վորը անտեսական ճգնաժամից դուրս լինի: Կապիտալիզմն ավելի ու ավելի խորն և թաղվում համաշխարհային ճգնաժամի փոսի մեջ: Մի շարք յերկրներում ճգնաժամը տեւում և արդեն յերկու տարի, անգամ ավելի: Չկա նրա վերջանալու վոչ մի նշան: Ընդհակառակը համաշխարհային ճգնաժամն որեցոր ավելի յի փորում կապիտալիզմի հիմքերը:

Այսպիսով սոցիալիզմի և կապիտալիզմի զարգացման ուղիներն ուղղակի հակադրի ուղղութիւններով են ընթանում: Սոցիալիզմը հաղթականորեն գնում և դեպի վեր, դեպի վերեւը: Կապիտալիզմն ավելի ու ավելի յի խճճվում իր հակասութիւնների մեջ և համաշխարհային ճգնաժամի ծանրութեան տակ կորցնում և իր դիրքերը մեկը մյուսի հետեւից:

Սոցիալիզմի և կապիտալիզմի զարգացման այս հիմնական գծերի մասին պերճախոս կերպով վկայում են բազմաթիւ փաստեր: Ամենից առաջ վերցնենք հետպատերազմյան շրջանի արդյունաբերական արտադրութեան աճմանը վերաբերող փաստերը: Հետպատերազմյան շրջանում մի շարք կապիտալիստական յերկրներում գոյութիւն ունեւ արդյունաբերական զարգացման վորոշ վերելք: Տնտեսական ճգնաժամն որորի վրա ավելի ու ավելի յի կշանում այն համեմատաբար համեմատ հաջողութիւնները, վոր կապիտալիստական յերկրները ձեռք եյին բերել այդ ժամանակաւից: Այժմ արդեն տիրում և այնպիսի գրութիւն, յերբ կապիտալիզմի յերկրների արդյունաբերական արտադրութեան ընդհանուր մտկարգակն ընդամենը միքանի տոկոսով և բարձր նախապատերազմյան մակարդակից: Ավելին: Այնպիսի առաջավոր կապիտալիստական յերկրում, վորպիսին և Գերմանիան, գոյութիւն ունի նույնիոկ գաղապես ավելի փառթար գրութիւն: Այդտեղ արդյունաբերական արտադրութեան մակարդակը տվյալ մոմենտում հասել և այն դրութեանը, վորի մեջ գտնվում էր գերմանական արդյունաբերութիւնը որանից մոտավորապես 30 տարի առաջ:

Այսպիսով այժմ արդեն չի կարելի խոսել հետպատերազմյան շրջանը կապիտալիզմի վորեն իրական հաջողութիւնների մասին:

Բոյորոպին այլ գրութիւն և մեր յերկրում, կառուցվող սոցիալիզմի յերկրում:

Արդի արդյունաբերական արտադրութիւնը համեմատաբար նախապատերազմյան մակարդակին՝ ՈՍՀՄ-ն տալիս և բոյորոպին այլ պատկեր: Այստեղ այժմ իսկ մենք ունենք արդյունաբերական

արտադրութեան այնպիսի մակարդակ, վորն ավելի քան յերկուսու կես անգամ գերադանցում և նախապատերազմյան շրջանի արտադրութեան մակարդակին: Դրան ավելացրեք և այն, վոր բոլորի աչքի առջև ծափավում և այնպիսի մի շինարարութիւն արդյունաբերութեան ասպարիզում, վորը տարեցտարի ստահում և արդյունաբերական արտադրանքի ավելի ու ավելի մեծ աճում:

Հետևապես, սոցիալիզմի հաղթական հաջողութիւններն արդյունաբերութեան ասպարիզում անվիճելի յեն:

Վերցնենք այն հարցը, թե ինչ վիճակումն և գտնվում բանվոր գասալարգը կապիտալի յերկրներում և Սորհրդային Միութեան մեջ: Սրա մասին ամենից լավ խոսում են այն փաստերը, վորոնք վերաբերում են գործադրկութեանն ու աշխատավարձին:

Կապիտալիզմի յերկրներում գործադրկութիւնը հասել և չլուսված չափերի: Այդտեղ գործադրկների բանակների թիւը հասում և արդեն տասնյակ միլիոնների: Գործադրկութիւնը վոչ միայն չի ակտում նվազել, այլև ընդգրկում և բանվորների նորանոր միլիոններ: Հարյուր-հազարավոր և միլիոնավոր գործադրկներ հասել են ուղղակի սովի, կիսամուրացի վիճակի: Միքանի յերկրներում գործադրկներն ու կիսադործադրկներն արդեն կազմում են բանվոր գասակարգի կիսից ավելին: Գործադրկների դրութիւնն որեցոր ավելի ու ավելի հուսահատական և դառնում:

ՈՍՀՄ-ում գործադրկութիւնը գոյութիւն չունի: Սոցիալիզմի յերկրում կառուցվում են նոր ֆաբրիկներ ու գործարաններ, բացվում են նոր ձեռնարկութիւն-գիղանոներ: Արդյունաբերութեան մեջ գրադված բանվորների կադրերն անընդհատ աճում են, այն ել տարեցտարի ավելի մեծ արագութեամբ: Եւդ մոտ արդյունաբերական շրջաններում բանվորների մեծ պակաս և զղացվում: Այդ դեպքի: Ե: Բանվոր գասակարգի դրութեան համար խիստ կարեւոր են այն փաստերը, վորոնք վերաբերում են աշխատավարձի հարցին:

Վոչ մի կապիտալիստական յերկրում այժմ խոսք անգամ չկա բանվորների և ծառայողների աշխատավարձի ավելացման մասին: Ընդհակառակը, յուրաքանչյուր նոր որ բերում և աշխատավարձի նոր պակասեցում բանվոր գասակարգի աչա կամ այն յերտի համար: Գործադրկների թվի արագ աճման հետ միասին կատարվում և բանվորների աշխատավարձի թալանչիական իջեցում, վոր կապիտալիստները կիրառում են պիտոկան իշխանութեան ոժանդակութեամբ և սոցիալ-դեմոկրատիայի ակտիւ աջակցութեամբ:

Միայն ՈՍՀՄ-ում անչեղորեն կիրառվում և բանվոր գասակարգի կյանքի ու յիտական պայմանների բարելավման յարգաբանութիւնը: Բանվորների աշխատավարձն այստեղ բարձրացվում և տարեցտարի: Ինչպես հայտնի յի, բացի յերկաթուղային և չրային տրանսպորտի աշխատողների աշխատավարձի այս տարվա շոշափելի բարձրացումից, հենց նորերս բարձրացվեց անխաղճարկութեան մեծազաղարկութեան բանվորների աշխատավարձը, ինչպես նաև

զգալի չափով բարձրացվեց ամբողջ ուսուցչութան աշխատավարձը։
Կարելի չէ բերել լիլ շատ փաստեր այն մասին, թե ինչպես են
փաստանում բանվորների կյանքի պայմանները կապիտալի յերկրնե-
րում և ինչպես դրա հետ միաժամանակ կատարվում է բանվոր դա-
տակարգի կյանքի նյութական և կուլտուրական պայմանները բար-
ձրացումը սեր յերկրում։ Իսկ այսօրվան ել բավականաչափ պայ-
ծառ լույս է տրուում բանվորների դրուժյան վրա կապիտալիզ-
մի յերկրներում և Սորհուրդների Սոցիալիստական Հանրապե-
տության մեջ։ Միայն պրոլետարական գերատառերային յերկ-
րում բանվորի առջև բաց է կյանքի նյութական և կուլտուրա-
կան պայմանների իսկական րարելավման լայն հնարավորությունը։

Գյուղի աշխատավորների գրության արմատական տարրերու-
թյունը կապիտալիստական յերկրներում և Սորհուրդային յերկրում
նույնպես միանգամայն ակնհայտ է։ Կապիտալիզմի յերկրներում
միլիոնավոր գյուղացիներ այժմ ապրում են րացառիկ ծանր Ժա-
մանակ։ Համաշխարհային ճգնաժամը և դրան զուգակից արդյու-
նաբերական արտադրության կրճատումը, հետեաբար և գյուղա-
տնտեսական հումքի ու գյուղատնտեսական ալլ մթերքների առ-
հանջի կրճատումը, հարված են հասցնում գյուղին, մանավանդ
գյուղացիության հիմնական մասային։ Գյուղացիների քայքայու-
մը տնտեսական ճգնաժամի, ինչպես նաև ավելացող հարկային բեռի
ծանրության տակ, այժմ տեղի յե ունենում առանձին արագու-
թյամբ։ Ել չենք խոսում այն մասին, վոր աշխատավոր մասսաների
դրությունը գաղութներում և կիսագաղութներում անչափ ծանր
է։ Այստեղ գյուղի աղքատացումը հասնում է ծայր աստիճանի։
Գերիշխող կապիտալիստական յերկրները ձգտում են տնտեսական
ճգնաժամի գլխավոր ծանրությունը փոխադրել իրենց ստրկացրած
գաղութների և իրենցից կախյալ յերկրների ուսերին։ Այդ պատ-
ճառով իմպերիալիզմի գործադրած ճնշումը և բանվորական ու
գյուղացիական մասսաների աղքատությունն այդտեղ հասնում է
ծայրահեղ չափերի։

Բոլորովին ալլ դրության և մեր բանվորա-գյուղացիական պե-
տության մեջ։

Սորհուրդային Միության մեջ կատարվում է գյուղատնտեսու-
թյան վերելք, ամենից առաջ չնորհիվ կուլեկտիվացման արագ հա-
ջողությունների։ Առաջավոր տեխնիկայի՝ տրակտորների, կոմ-
բայնների վրա հենվող կուլեկտիվ խոշոր տնտեսության ստեղծումը
նշանակալից չափով թեթեացնում է գյուղացու աշխատանքը,
բարձրացնում է նրա աշխատանքի արտադրողականությունը, առ-
նում է դեպի նրա կյանքի պայմանների բնդհանուր բարելավումը։
Գյուղատնտեսության ուժեղացող վերելքը, գյուղացիական մաս-
սաների կյանքի նյութական-կուլտուրական պայմանների անընդ-
րարելավումը, Հոկտեմբերյան հեղափոխության կարևորագույն
հաջողություններից մեկն են վերջին տարիների ընթացքում։

Ահա այն փաստերը, վորոնք վերաբերում են արտադրողական

ուժերի դարգացմանը և աշխատավոր մասսաների դրությանը՝ մեկ
կողմից Սորհուրդների յերկրում, մյուս կողմից՝ կապիտալիզմի
յերկրներում։

Այս փաստերը վկայում են, վոր այժմ դործը վերաբերում է
գրության փաթիտացմանը վոչ միայն այս կամ այն առանձին կա-
պիտալիստական յերկրում։ Հարցը մինչև իսկ այն չէ միայն, վոր
կապիտալիստական յերկրները վտոք են դրել ամենախորունկ արն-
տեսական ճգնաժամի չրջանը։ Սոսքը վերաբերում է ավելի մեծ
բանի։ Փաստերը, վորոնց թիվն արագորեն աճում է, վկայում են,
վոր կապիտալիզմը վորպես շատուկ հասարակական սիստեմ, վտոք
է դրել անկման չրջանը, վտոք է դրել ավելի ու ավելի խորացող
և ակնհայտորեն անելանելի բնդհանուր ճգնաժամի չրջանը։

Հասարակական դարգացման փաստերն ավելի ու ավելի վճռա-
կանորեն են խոսում կապիտալիզմի դեմ՝ ամբողջությամբ առած։
Միաժամանակ այդ փաստերը վոչ պակաս վճռականորեն են խոսում
մեր գործի ոգտին՝ ամբողջ կապիտալիստական սիստեմի հանդեպ
ոսցիալիզմի վերջնական հաղթանակի մոտենալու ոգտին։

Այս է սոցիալիզմի և կապիտալիզմի, այդ համաշխարհային
ուժերի փոխհարաբերության դարգացման հիմնական տենդենցը։

Կապիտալիզմն ապրում է իր կյանքի վերջին չրջանը։ Նրան
փոխարինելու յե գալիս սոցիալիզմի հասարակարգը։ Համաշխար-
հային դարգացման փաստերը վկայում են, վոր կապիտալիզմն ամ-
բողջ աշխարհում տապալելու նախադրյալներն արագորեն հասու-
նանում են։ Այդ փաստերն ավելի ու ավելի պերճախոս են խոսում
այն մասին, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը յեղել է վոչ
միայն մեր յերկրի բանվոր դասակարգի մեծ հեղափոխությունը,
այլև այն, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը հանդիսանում
է միջազգային սոցիալիստական հեղափոխության հաղթական
սկիզբ։ Հոկտեմբերյան հեղափոխության մեծագույն պատմական
նշանակությունն այն է, վոր նա բացել է նոր դարագլուխ ամբողջ
մարդկության դարգացման մեջ։ Նրա անցած ուղին և համաշխար-
հային հիմնական հասարակական ուժերի այժմյան դարգացման
յուրաքանչյուր նոր որն անվիճելի պարզությամբ հաստատում են,
վոր մենք ապրում ենք արագորեն աճող միջազգային պրոլետարա-
կան հեղափոխության դարաչրջան, ամբողջ կապիտալիստական
սիստեմի մոտեցող կրախի դարաչրջան, սոցիալիզմի մոտեցող լիա-
կատար հաղթության դարաչրջան։

Անցել է 14 տարի, իսկ մեր յերկիրը դեռևս մնում է Սորհուրդ-
ների միակ սոցիալիստական պետությունն աշխարհում։ Յե՛մ այ-
նուամենայնիվ, միայն կույրի համար սնտեսանելի յե, վոր միջազ-
գային սոցիալիզմի հաղթության դործը հսկայական քայլերով է
առաջ չարժվում։

Գրուլետարիատի պայքարի զժվարությունները կապիտալիստա-
կան յերկրներում նրանից են այնքան մեծ, վոր կապիտալիստների
դեմ բանվորների մղած պայքարի ներքին հարցերի լուծումն ավելի

ա. ավելի անխղճությունն և հյուսվում բուրժուադեմոկրատիայի դեմ պրոլետարիատի մղած պայքարի միջադպարին խնդիրների լուծման հետ: Կապիտալիստական պետությունների շահերն այնքան են միահյուսվել, այդ միահյուսումը տարեցտարի այնքան և ուժեղանում, վոր սոցիալիզմի համար մի յերկրում մղվող պայքարի խնդիրները լուծումն ավելի ու ավելի յե հյուսվում աշխատանքի ու կապիտալի, պրոլետարիատի և իմպերիալիզմի միջև մղվող պայքարի միջադպարին պրոլետարիատի լուծման հետ:

Այս նշանակում և, մեկ կողմից, պրոլետարիատի հաղթության զգալիությունների աճում մի առանձին կապիտալիստական յերկրում: Բայց այս միաժամանակ նշանակում և, վոր բանվոր դասակարգի պայքարի նոր, իսկական հաղթությունը մեկ կամ մյուս կապիտալիստական յերկրում բացառիկ ուժով առաջ և մղելու սոցիալիզմի միջադպարին հաղթության ամբողջ գործը: Այսպիսով, բանվորների պայքարի հաղթություններն առանձին յերկրում այժմ ավելի ու ավելի յեն հյուսվում ամբողջ միջադպարին պրոլետարիատի կողմից իմպերիալիզմից աղատագրվելու համար մղվող պայքարի հետ:

Հոկտեմբերյան հեղափոխության պատմությունը ցույց և տալիս, թե ինչպես կարող է այդ բանը տեղի ունենալ պրակտիկայում: Լավ հայտնի յե, վոր մեր յերկրի պրոլետարիատն ստիպված յեղավ այս տարիներին ընթացքում պայքար մղել վոչ միայն տնտեսական բոկաղ կազմակերպելու մշտական փորձերի դեմ, այլև իմպերիալիստական պետությունների կողմից ուղղակի ռազմական ինտերվենցիա կազմակերպելու դեմ: Միայն շնորհիվ այն հանդամանքի, վոր մեր յերկրի աշխատավորները, կապիտալիստական յերկրների բանվորների աջակցությամբ, իրենց մեջ բախտահաջափ ուժ գտան ջանախնդրի դասակարգային թշնամուն յերկրի ներքում և դրա հետ միատեղ հետ մղելու արտաքին իմպերիալիստական ուժերի հարձակումը, միայն շնորհիվ այդ հանդամանքի Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը հաղթականորեն տոնում և իր 14-ամյակը:

Բայց պարզ և, վոր մեր պայքարի դասը պետք և յուրացնեն սոցիալիզմի համար մարտնչությունը բոլոր յերկրներում:

Վերադառնում եմ այն հիմնական հարցին, թե ի՞նչ են առում մեզ Հոկտեմբերյան հեղափոխության 14-ամյակի արդյունքները սոցիալիզմի և կապիտալիզմի ուժերի փոխհարաբերության զարգացման հիմնական սիմվոլին: Այդ զարգացումը խոսում և մեր ոգտին, սոցիալիզմի գործի ոգտին, մեր թշնամիների դեմ, կապիտալիզմի դեմ: Իսկ այդ նշանակում և, վոր ախարհի զարգացման հիմնական գլխի տանում և ղեկի սոցիալիզմի միջադպարին գործի հաղթանակն իմպերիալիզմի վրա: Հոկտեմբերյան հեղափոխության 15-րդ տարիս շեմքին մենք կարող ենք պարծանքով առել, վոր համախառն աշխարհի զարգացման հաղթությունը մոտենում և հսկայական արագությունով, վոր նա մոտենում և աճող տեմպով:

II. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՎԷՐԹԱՅԻԿ ՄՈՐԵՆՏԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունն ունի իր պատմությունը: Այդ — պատմությունն և մեծագույն հաղթությունների: Այդ հաղթություններից դիտարկները գյուղացիական մասսաներին վերջնականապես պրոլետարիատի կողմը նվաճելու գծով ձեռք բերված հաղթություններն են:

Լենինը մատնանշում և, վոր հենց՝ գրանումն և կայանում մեր դիտարկը խնդիրը մինչև սոցիալիզմի հաղթությունը մեկ կամ մի քանի առաջավոր կապիտալիստական յերկրներում: Այդ տեսակետով առանձնապես կարևոր են Հոկտեմբերյան հեղափոխության զարգացման յերկու վճռական ետապները:

Դրանցից առաջինը վերաբերում և 1918 թվի աշնանը, յերբ սոցիալիստական հեղափոխությունն ինչպես հարկն և քայլեց քաղաքից ղեկի գյուղ, և յերկրորդը՝ 1929 թ., յերբ կատարվեց վերջնական հիմնական գյուղացիական մասսայի — միջակների վերջնական շրջադարձը ղեկի սոցիալիզմ:

Այս յերկու ետապներն ունեն վճռական նշանակություն սոցիալիզմի գործի համար մեր յերկրում: Այս յերկու թվականները — 1918 և 1929 թվերը — ուղենիշներ են սոցիալիզմի հաղթությունների, ամենահետամնաց դժվարին տնտեսական Ֆրոնտում, գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերափոխության Ֆրոնտում:

Հոկտեմբերյան հեղափոխության ընթացքում պրոլետարիատի ձեռք բերած պանծալի հաղթանակների նշանակությունը բնորոշվում և ամենից ավելի նրանով, վոր մենք արդեն յենք տնտեսության սոցիալիստական ձևերի բացարձակ գերակշռություն վոչ միայն քաղաքում, այլ նաև գյուղում: Կապիտալիստական տարրերը ջանախնդր և ն վոչ միայն արդյունաբերության մեջ, այլև գյուղատնտեսության մեջ, այսինքն՝ Ժողովրդատնտեսության ամենատնտեսությունների յինարարության հաղթություններն ապահովել են սոցիալիստական ձևերի տիրապետող դիրք կապիտալիստական ձևերի հանդեպ, սեփականատիրական գյուղացիական տնտեսության հանդեպ:

Այսպիսով սոցիալիստական և կապիտալիստական տարրերի պայքարում մեր յերկրում սոցիալիզմը հաղթանակ և տարել: Լենինյան «ով ում» հարցին, այն հարցին, թե սոցիալիզմը կհաղթի կապիտալիստական տարրերին, թե ընդհակառակը, կապիտալիստական տարրերը կիշրեն սոցիալիզմի աճումը, մենք ունենք արդեն սպառիչ պատասխան: Բանվոր դասակարգը, հենվելով կոտնտեսություններում միավորված գյուղացիության ճնշող մասսայի վրա, հաղթանակ տարավ կապիտալիստական տարրերի հանդեպ: Դրանով իսկ սոցիալիզմի գործը մեր յերկրում ամբողջովին ու վերջնականապես ապահովված և:

Սրանք են մեր սոցիալիստական շինարարութեան աշխատանքները:

Իսկ մեր ընթացիկ խնդիրները ելուստները բոլորում են խորհրդային հեղափոխության ընդունած հնգամյա պլանից:

Մեր յերկրի ամբողջ բանվոր դասակարգի և աշխատավորների ուղղորդությունը կենտրոնացած է հնգամյակի և նրա կենսագործման վրա: Վորժբան ենք առաջ դնացել այդ գործում, ի՞նչ է պահանջվում հնգամյակի կենսագործման հետագա հաջողությունների համար—ահա այն հարցերը, վարոնցով ամենից առաջ ապրում է աշխատավորների և գյուղացիների հանրապետությունը: Ընդամենը մենք մեծագույն ուղղորդությամբ ենք վերաբերվում վորժբային այն բանին, թե ինչ են ասում մեր բարեկամներն ու համախոհները խորհրդային յերկրի ներսում ու նրա սահմաններից դուրս, այլ և այն բանին, թե ինչ են ասում դրա մասին մեր գաղափարական հակառակորդները, մեր դասակարգային թշնամիները: Այժմ չի խանգարում հիշել մեկին այն բազմաթիվ հայտարարությունները, վոր արվեցին մեր կուսակցության ընդունած հնգամյա պլանի հրապարակումից հետո: Յես նկատի ունեմ «Բերլինի Տագերառալըրի բուրժուական ակադամիոր ժուրնալիստ Պ. Շեֆերի հայտնի հայտարարությունը, այն Շեֆերի, վորն իր ժամանակին վաարվեց իՄՂՄ-ից կուսարտեսական հակախորհրդային աշխատանքի համար:

Այն ժամանակ Շեֆերը բավական ցայտուն կերպով արտահայտեց աբսուրդիստական շրջանների վորոշ մասի տրամադրությունը, հայտնելով հետևյալ միտքը. «Յեթե, —ասաց նա 1929 թվի կեսերին, —հնգամյակը հաջողվի նույնիսկ միայն յերեք քառորդով, ապա կսկսվի չի մնա, վոր սոցիալիստական մեթոդը վերջնական հաղթանակ կտանի Յեվրոպայում»:

Այժմ մենք պետք է հիշեցնենք մեր քաղաքական թշնամու այդ խոսքերը: Մանավանդ, վոր այն ժամանակ ասվածն այժմ հեշտ է ստուգելի փաստերով: Ահա թե ի չ հետևանքի յե հասցնում այդ ասույթումը:

Իհարկե, դեռևս վաղ է խոսել տնտեսական տարվա վերջնական հանրագումարների մասին: Առայժմ կարելի չէ անել միայն նախնական յեզրակացություններ: Բայց այդ վերջիններն արդեն իսկ պատկերացում են տալիս 1931 թվի հիմնական հանրագումարներին մասին:

Վերջին ամիսների ընթացքում մեզանում կա մեր արդյունաբերության զգալի բարելավում: Յեթե ընթացիկ տարվա առաջին ամիսներում արդյունաբերության մի շարք հիմնական տնտեսությունների աշխատանքի նշանակալից թերությունների հետևանքով, ապա վերջին ժամանակներս գոյություն ունի բարելավում ինդուստրիայի ամբողջ գծով: Մա նշանակալի չափով պետք է ծածկի արդյունաբերությունն առաջին ամիսների թերությունները:

Համեմայն գեղյո արդյունաբերության կողմից 31 թվին իրագործվող արտադրական ծրագիրը կգերազանցի հնգամյա

պլանում յերրորդ տարվա համար արված ուղղորդումները: Այժմ արդեն կատարյալ վստահությամբ կարելի չէ պնդել, վոր ներկա տարում ինդուստրիայի զարգացման ասպարիզում մենք այնքան առաջ կշարժվենք, վոր հետագա՝ 1932 թվին կկարողանանք լիովին ավարտել հնգամյա պլանի իրագործումը:

Մենք չենք կասկածում, վոր 1932 թ. կլինի հնգամյակի ավարտման տարի, այսինքն՝ հնգամյակը չորս տարում ավարտելու տարի (բուռն ծափեր):

Բուրժուական բանակին պատկանող մեր թշնամիները սխալվեցին իրենց հաշիվներում: Շեֆերը և նրա նմանները աներևակայելի էյին համարում հինգ տարվա ժամկետում հնգամյա պլանի անցում յերեք քառորդն իրականացնելը: Հակառակ դեպքում նրանք չէյին համարձակվի իր ժամանակին «մարդարեանալ» այն մասին, վոր նույնիսկ հնգամյա պլանի առաջադրանքների յերեք քառորդի իրագործման դեպքում ասպահովված կլինի սոցիալիստական մեթոդի հաղթությունը Յեվրոպայում:

Բայց իսկապես ի՞նչ է արված մինչև այժմ:

Այս հարցին պատասխան է հանդիսանում այն փաստը, վոր հենց ներկա ժամանակում, այսինքն՝ հնգամյակի յերրորդ տարվա վերջին, մենք արդեն մոտավորապես յերեք քառորդով իրագործել ենք հնգամյակը (ծափեր):

Բայց այդքանը մեզ համար քիչ է: Մենք պետք է ասպահովենք հնգամյակի լրիվ և միաժամանակ արագացրած իրագործումը: Յեվ այս պատճառով մենք բոլորս պետք է միասին պարտավորվյուն ամեն, վոր յեկող տարի կհաջողեցնենք հնգամյա պլանի լիակատար իրագործումը, այսինքն՝ իսկապես կկենսագործենք մեր հնգամյակը և տարում (ծափեր):

Հնգամյակի գյուղատնտեսության մեջ իրագործելու ասպարիզում վորոշ տնտեսակներով մենք ունենք ավելի մեծ հաջողություններ:

Հնգամյակում ուղղորդված է 1933 թվի վերջի համար գյուղացիական տնտեսությունների 20 տոկոսի կուլեկտիվացումը: Մինչդեռ այժմ, հնգամյակի յերրորդ տարվա վերջին կուլեկտիվացված է, գլխավորապես գյուղատնտեսական արտերկրում, գյուղացիական տնտեսությունների 60 տոկոսից ավելին: Խորհրդատեսական շինարարության ծավալման ասպարիզում մենք նույնպես գերազանցել ենք հնգամյակի առաջադրանքները: Գյուղատնտեսության վերակառուցումը սոցիալիստական հիմունքներով միանգամայն բացառիկ հաջողություններ է ձեռք բերում վերջին յերկու-յերեք տարվա ընթացքում:

Այս բոլորը հիմք է տալիս մեզ պնդելու, վոր յեկող տարվա ընթացքում գյուղացիական տնտեսությունների կուլեկտիվացումը խորհրդային Միության մեջ հիմնականում կավարտվի (ծափեր):

Սրանք են սոցիալիզմի շինարարության հանրագումարները տնտեսության վճռական ասպարեկների վերաբերյալ:

Մեր տնտեսական աշխատանքում առանձին տեղ են գրավում

Հայթայթման հարցերը, խորհրդային առևտրի կազմակերպման հարցերը: Այստեղ մեր հաջողությունները դեռևս բոլորովին անբավարար են: Այս դործի բարելավմանը մենք պետք է ձեռնարկենք այժմ առանձին հաստատակամությամբ:

Հայթայթման դործի թեկուծյունները նկատվում են այժմ յուրաքանչյուր քայլախիստում: Այդ աշխատանքի կազմակերպման բարդությունը, կուսակցության համապատասխան կազրերի բացփարար չլինելը, յերբ մյուս կողմից ամբողջ առևտրական և մատակարար կոոպերատիվ ապարատը խճողված է անհարադատ բուրժուական տարրերով, հայթայթման բնագավառը դարձնում են մեր աշխատանքի ամենախոցելի ասպարեղը, դրա համար ել այնքան ավելի մեծ վճռականություն դառնում է մատնանշում այժմ կուսակցությանը Հայթայթման դործի չուտափուլված բարելավման անհրաժեշտությունը, պետական, կոոպերատիվ, առևտրական ապարատում բյուրոկրատիզմի, յերբեմն ել վնասարարություն տարրերի դեմ պայքարն ուժեղացնելու անհրաժեշտությունը:

Առևտրի կազմակերպման դործը կապված է վոչ միայն անմիջականորեն քաղաքում, անմիջականորեն գյուղում առևտրաբաշխիչ ցանցի կազմակերպման խնդիրների հետ, այլև դրա հետ միասին քաղաքի և գյուղի միջև փոխհարաբերությունների մի ամբողջ շղթա ստեղծելու հետ: Միայն այս բանը վկայում է դործի բարդությունը և միաժամանակ խոսում է այդ ապարիկոմ մեր աշխատանքը լավացնելու հսկայական քաղաքական նշանակության մասին:

Հայթայթման հարցերն այժմ կուսակցությունը զբիւ է իր ամենաակտուալ խնդիրների կարգը: Բայց չէիկենք բանվորների և գյուղի աշխատավորների գլուխն անցած, պետք է ամենամոտիկ ժամանակներում վճռական բեկում առաջ բերեն խորհրդային առևտրի կազմակերպման դործում:

Մատակարարման չուտափուլված բարելավման նյութական հնարավորություններ մենք ունենք: Այդ հնարավորություններն որորի վրա աճում են:

Մեր յերկրում վոչ միայն ծանր արդյունաբերությունն է արտադրամարվում, այլ նաև մասսայական ուսումնական առարկաներ արտադրող արդյունաբերությունը: Թեթև արդյունաբերության զարգացման դործում առանձնապես նշանակալից հաջողություններ աւեննք վերջին ժամանակներս:

Ընդ սմին արդեն նշանակալից կերպով բարձրացված է արդարդյունաբերության պատվանդանը, վորն ապահովում է դրա արտադրանքի հետագա արագ աճումը և արդյունաբերական ապրանքների մատակարարման բարելավումը:

Սոցիալիստական տարրերի աճումը գյուղում ստեղծել է չուտափուլված բարենպաստ պայմաններ բանվորներին գյուղատնտեսական մթերքներ մատակարարելու համար: Այժմ, պարենավորման մթերքների մթերումների դործը գյուղատնտեսության մեջ զգալուպես աճելու պայմաններում, պարենային մթերքների մթերումներն ուժեղացնելու, բանվորներին պարենավորման մթերքներ մատ-

ակարարելու դործի բարելավումը նշանակալից չափով կախված է հենց մեզանից, մեր ապարատի բարելավումից:

Համառ աշխատանք պետական կոոպերատիվ առևտրական ապարատի բարելավման համար, ամենագաթման պայքար բյուրոկրատիզմի և առհասարակ բուրժուական տենդենցների դեմ, այդ դործում բանվորների և գյուղի կոոպերատիվների լայն խափերին ամենաակտիվ մասնակցություն կանչելը—այս բոլորը կարող են և պետք է նշանակալից կերպով բարելավեն մատակարարումն արդեն իսկ մոտ ժամանակներս:

Դրա հետ միատեղ չի կարելի չմատնանշել տնտեսական չխառնարության դժվարին բնագավառները, վորոնք վճռական նշանակություն ունեն ժողովրդատնտեսության համար:

Այդ բնագավառներն են ածուխը, մետաղը, տրանսպորտը:

Վոր սրանք սոցիալիստական տնտեսության վճռական բնագավառներն են, վկայում է Հոկտեմբերյան հեղափոխության ամբողջ պատմությունը: Ածխի, մետաղի, տրանսպորտի համար միջոց պայքարի շուրջը մենք այժմ ել պետք է համախմբենք մեր ուժերը մաքսիմումը: Այն որից ի վեր, յերբ Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը հիմնականում լուծեց հացահատիկի պրոբլեմը, այսինքն հացի հարցը, մենք ել ավելի մեծ յեռանդով պետք է պայքարենք հանուն վճռական հաղթության՝ ածխի, մետաղի, տրանսպորտի ֆրոնտում:

Կուսակցությունը ցույց է տվել, թե ինչպես պետք է մոտենալ այդ խնդիրներին լուծմանը: Այդ ապարիկում մեր առջև դրված խնդիրները, ինչպես և ամբողջությամբ առած մեր խնդիրներն արգյունաբերության աշխատանքի նոր պայմաններում—տրված են մեր կուսակցության և նրա կենտրոնական Կոմիտեյի այն ցուցումներում, վորոնք արդեն հայտնի յեն վորպես «Ստալինի 6 ցուցումներ» (ծափեր):

Այդ ցուցումներում տրված են կարևորագույն պրակտիկ դիրեկտիվներ մեր տնտեսական աշխատանքի համար: Դրանցում մատնանշված է, թե վորոնք են մեր պարտավորությունները՝ այժմայնքան կարևոր դործի—արդյունաբերության համար նոր բանավորական կազրեր կազմակերպված ձևով հավաքագրելու վերաբերմամբ, թե ինչպես հարկավոր է ապահովել բանվորների աշխատանքի վարձատրման քաղաքականության ապարիկում մանրբուրժուական հավատարեցման—բանվոր դատակարգին խորթ ազդեցությունների այդ ամենապիտանալար արտահայտություն վերաջումը մեր տնտեսական պրակտիկայում, և ինչպես պետք է պայքարել արտադրության ապարիկում անթույլատրելի՝ մեքենաների և մեխանիզմների դիմադրկության դեմ: Դրա հետ միատեղ, այդ ցուցումներում մեր կուսակցությունը պարզաբանել է մեր այժմյան խնդիրները, ինչպես հին բուրժուական և կիսաբուրժուական տխրիկական կազրերի նկատմամբ, այնպես ել բանվոր դատակարարից նոր կազրեր, մանավանդ նոր տեխնիկական կազրեր արդյունաբերության վերաբերմամբ: Վերջապես այդ ցուցումներում

վճարարը ընդգծված և՛ հանուն սոցիալիստական տնտեսության, կուտակումների ավելացման, հանուն կուտակցության և խորհրդային իշխանության սահմանած անսահմանի քաղաքականության կիրառման բայլելիկյան պայքար մղելու անհրաժեշտությունը:

Սոցիալիստական տարրերը գլուղատնտեսության մեջ ամբողջական դերծում մեզ սպասում է դեռևս հսկայական աշխատանք:

Կուտակցությունն ուղադրության կենտրոնակետ է դարձրել կոլտնտեսությունների կազմակերպչական տնտեսական ամբողջական խնդիրը:

Այդ խնդրի կենսագործումը դեմ է առնում կուլակության դիմադրություն, վարի կողմից կոլտնտեսությունների դեմ մղվող պայքարի ձևերը շատ բանով են փոխվել, բայց ինքը պայքարը դեռևս չի վերջացել: Յեթե նույնիսկ խորհրդայինությունների չինարարության ասպարիզում մենք ստիպված ենք պայքար մղել բուրժուական տնտեսությունների արտահայտությունների, պետության կենսական պահանջների և կարևորագույն շահերի անտեսման փորձերի դեմ, ապա կոլտնտեսություններում մանր-բուրժուական տնտեսությունների արդեցությունն էլ ավելի ուժեղ է, և դրա համար ել կուլակը քիչ ճանապարհներ չի գտնում իր արդեցությունը կոլտնտեսականների աչք կամ այն մասի վրա տարածելու համար: Կորտնտեսական մասսաների բայլելիկյան դաստիարակությունը պետք է իր արտահայտությունը գտնի կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամեն կերպ ամբողջման մեջ, կոլտնտեսականների կողմից դիտակից վերաբերմունքի աճման մեջ օտարախոսական պետության հանդեպ ունեցած իրենց պարտավորությունների իրագործման խնդրում:

Վերև ասվածը հիմնականում վերաբերում է մեր ընթացիկ խնդիրները: Վերջին հաստատակամորեն ու հետևողականորեն իրականացնենք այդ խնդիրները պրակտիկայում, այնքան ավելի քարձր կլինի մեր շինարարության բայլելիկյան տեմպը, այնքան ավելի կրթված և աշխատանքի արտադրողականությունը մեր ինքուստրիայում և գյուղատնտեսության մեջ, այնքան ավելի հաղթականորեն առաջ կշարժվի սոցիալիզմի դործը:

Պայքարը սոցիալիզմի հաղթանակի համար մեր յերկրում միայն խորհրդային Միության բանվորության դործը չէ: Դա ամբողջ միջազգային պրոլետարիատի հարազատ դործն է:

Դրա հետ միասին, այդ պայքարը կապված է մեր զարգացման խաղաղ պայմանների սպասման հետ, հետևաբար նա անհրաժեշտ է իրենց կապված է խաղաղության համար մղվող պայքարի հետ: Կարիք չկա սպասեցելու, վոր ԽՍՀՄ կողմից հետևողականորեն մղվող պայքարը հանուն խաղաղության նույնպես հանդիսա ում է ամբողջ միջազգային պրոլետարիատի շահերի արտահայտությունը, բոլոր յերկրների աշխատավորության շահերի արտահայտությունը:

III. ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՊԱՅԳԱՐԸ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Համաշխարհային կրիզիսը նշանակելի փոփոխություններ մտցրեց միջազգային դրություն մեջ:

Կապիտալիստական սիստեմի բոլոր հակասությունները, կրիզիսի պատճառով, էլ ավելի արվեցին, ընդ վերում միջազգային հակասությունների սրումն ավելի ու ավելի յե աճում իմպերիալիզմի բանակում: Դա անխուսափելի յե հենց այն պատճառով, վոր տնտեսական կրիզիսը նշանակելի չափով կրճատում է սպառման շուկաները, վորն իր հերթին միջանց դեմ է հանում կապիտալիստական յերկրներին: Հասկանալի յե, վոր դա նմանապես սրում է իրենց սկզբունքային հիմքով անհաշտելիորեն հակամարտ իմպերիալիստական բանակի և Խորհուրդների Սոցիալիստական Հանրապետության միջև դրություն ունեցող համաշխարհային հիմնական հակասությունը:

Ճիշտ է, վերջին ժամանակներս բուրժուական կառավարությունների ղեկավարների կողմից ավելի ու ավելի ղեկարարով հայտարարություններ են արվում խաղաղասիրական ձգտումների ու բարեկամական դրացյունների մասին: Հաճախակի յին դարձել ղիպյումստների և վոչ-դիպլոմատների ալցելությունները մայրաքաղաքից—մայրաքաղաք դադարի ու կիսազաղտի բանակցությունների համար: Սակայն բուրժուական մինիստրների խաղաղասիրական ղեկարարյանը վոչ մի ղեկընդ ու վոչ մի ղափով չեն խանդարել և յին խանդարի ուրիշ պետությունների հողամասերի իմպերիալիստական ինտերվենցիային և ոկուպացիային՝ առանձին, այդ բանի համար ավելի նախապատրաստված կապիտալիստական պետությունների կողմից:

Խաչորագույն իմպերիալիստական պետությունների ներկայացուցիչների հաճախակի դարձած խորհրդակցությունների իսկական իմաստը կատարելապես պարզ է:

Հասկանալի ավելի ու ավելի խորացող համաշխարհային կրիզիսի հետևանքով փոփոխված համաշխարհային իրադրության պայմաններում չի կարող չկատարվել ուժերի վորոշ վերաբաժնորում իմպերիալիստական բանակում:

Դա բղխում է իրենց արարանքը վաճառահանելու համար ավելի լայն ու ավելի կայուն շուկաներ սպասեցելու, իրենց կապիտալն աշխուղ ներդնելու պահանջից, դադուեթային և կախյալ յերկրների ողակման ձգտումից, վորպեսզի այնտեղ ղիստիանցի արտասահմանյան մրցակիցը և ալին: Այս բոլորն առաջ է բերում իմպերիալիստների ղարբերի վորոշ վերազասավորում— միջկառավարական համաձայնությունների ու բլոկների վերանորոգումը կամ դրանց փոխարինումը նոր համաձայնություններով ու բլոկներով, նոր դաշնակիցների վորումման ուժեղացումը և նորանոր վորձեր՝ կրիզիսի հետևանքներն ուրիշների, հատկապես ավելի թույլ պետու-

թ յուններն, գաղութներն և կրտապաղութներն ուսերին բարդեղութեամբ:

Այնչափ և խոսել այն մասին, վոր բուրժուական դիպլոմատիան իր բոլոր, գոնե խոշոր միջադպարին հաշիվներն ժամանակ, այժմ նշանակելի չափով ավելի տեսեք և հաշիվ անելի Խորհուրդներն Սոցիալիստական Հանրապետութեան աճող տեսակարար կշիռը: Այդ հաշիվներում նմանապես չեն կարող նշանակելի դեր չխաղալ իմպերիալիստների փորձերը՝ այս կամ այն չափով խանդարել մեր չինարարութեան հաջողութիւնները, նոր ձեռով նախապատրաստութիւն ինչպէս դեմ ուղղակի հարձակման:

Չի կարելի մոռանալ, վոր իմպերիալիստական պետութիւնները, վերջին հաշիվով, իրենց բոլոր արմատական հարցերը միմեայն ուղղակի դիմում կուրի միջոցով ան լուծում:

Համաշխարհային տնտեսական կրիզիսը սրում և աշխարհի նոր վերարաժանման պայքարի սրուելով, դրա համար ևլ նոր իմպերիալիստական կռիվների մտանգն այժմ մեծ արագութեամբ աճում է:

Այնչի ու ավելի մեծանում է կապիտալիստական յերկրների դարգացման անկախութիւնը:

Կրիզիսի հետևանքով և հատկապես կապիտալիստական պետութիւնների դարգացման խոշոր անհամաչափութեան անհոսթութեամբ կապիտալիզմի բոլոր հակասութիւններն սրումն ուժեղ կերպով ցնցում է դեռ յերեկ շատերին ամուր թվացող, հետպատեալութեան միջադպարին փոխհարաբերութիւնների հիմքը:

Այդպես է, որինակի համար, Վերսալի համաձայնութեան կիրառման շուրջն ստեղծված դրութիւնը: Առաջին անգամ չէ, վոր այդպիսի և տեղի ունենում Վերսալի դաշնադրի վերանայման հարցերի շուրջը: Այժմ հատկապես ավելի ուժեղ են ճարձատում Վերսալի գործերը: Այդ տեսակետից վոչ վոք չի խոսում կայունութեան մասին: Մինչդեռ Վերսալի հետպատեալութեան Յեյրոպայում միջադպարին փոխհարաբերութիւններն հիմք են: Յեւ վոչ միայն Յեյրոպայում:

Արժե գեռ կանգ առնել միջադպարին կյանքի ստանձին կարեւորագույն զեպքերի վրա:

Այսպես, մեծագույն իմպերիալիստական պետութիւնը՝ Մեծ Բրիտանիան, կրիզիսի կապակցութեամբ պակաս գեպարութիւններ չի ստրում:

Չխոսելով այնտեղ կատարվող քաղաքական վերախմբավորումներն մասին, չի կարելի անտեսել այն փաստը, վոր անգլիական բուրժուական զոհարերից իր Փունտ ստերինը: Սակայն հրաժարումն Փունտ ստերինի ամուր կուրսից կատարվեց, համենայն դեպս, վոչ թե նրա համար, վոր վերջին ժամանակներս անգլիական բուրժուալիստի դիրքերն ամրացան: Փունտի անկումն արտացոլում է այդ յերկրի իմպերիալիստական հզորութեան հիմք հոնդիսացող հողի տատանման նշանակալից ուժեղացումը: Սակայն հեշտացնելով աշխատավորութեան նոր թաղանի գործը (բանվորներ-

ի աշխատավորների իջեցումը և այլն), իր արտաքին անհատութիւնը ժամանակով մրցման բարեհաջող պայմաններն մեջ դնելով՝ կապիտալիստական Անգլիան դեռևս յերեկ դուրս չի յեկել դեմ-վարութիւնների ողակից: Ընդհակառակն, այդ գեպարութիւններն ու Փունտի անկումն անխուսափելիորեն ստանում են զեպի ներքին հակասութիւնների սրում, զեպի հարաբերութիւնների սրում միջադպարին իմպերիալիստական պայքարի ստալարիցում:

Մյուս ուժեղագույն կապիտալիստական յերկրի՝ Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներն դրութիւնը նույնպես վկայում է կապիտալիստական բանակի մեծագույն փոփոխութիւնների մասին:

Դեռ յերեկ ՀԱՄՆ-ը հարստանում էր իր «բարգաւաճմամբ» (պրոսպերիտի): Այդ բարգաւաճմամբ ուղղվում էր և բանվորական արիստոկրատիայի վորոշ խմբակը: Սակայն ահա յերկու տարուց ավելի յե, ինչ ՀԱՄՆ-ն անըկորեն ցած է գլորվում: Բարգաւաճումից հետք անգամ չի մնացել: Չի կարելի ասել, վոր զեպքերն իման զարգացումը կարող է ոժանդակել Ամերիկայի կապիտալիզմի յերկրի ամրացմանը: Ընդհակառակն, այս բոլոր խոսում են այն բանի ողտին, վոր ամերիկյան բարգաւաճման կրակը հանդիսանում է կապիտալիզմի արագորեն աճող ընդհանուր կրիզիսի մի փայլուն արտահայտութիւն:

Կապիտալիզմի պատմանդան հողն արագութեամբ վողողվում է: Ահում է կապիտալիստական յերկրների տնտեսական ու քաղաքական զարգացման անկախութիւնը: Վորոշ զեպքերում տնտեսական կրիզիսն արագորեն նախադրյալներ է ստեղծում խոր քաղաքական կրիզիսի համար: Հեղափոխական բռնկումների ելեմենտները հասունանում են: Պրոլետարիական հեղափոխութեան նոր մակընթացութիւնների մոտենալն ավելի ու ավելի բացահայտ է դառնում:

Սակայն կապիտալիզմը դեռ քիչ հավատարիմ ծառաներ չունի աշխարհ կոչված «բանվորական» կազմակերպութիւնների մեջ: «Պարոն կապիտալի» համար սոցիալ-դեմոկրատիան հայթայթում է վոչ միայն նվիրված լակեյներ, այլև հավատարիմ շներ:

Յերկրորդ Ինտերնացիոնալը դարձել է իմպերիալիզմի դիտա-վոր նեցուկը բանվոր դատակարգի մեջ: Սոցիալ-դեմոկրատները դեռ չեն կորցրել իրենց աղղեցութիւնը բանվոր դատակարգի վորոշ շերտերի վրա: Մյուս կողմից՝ Յերկրորդ Ինտերնացիոնալի պարոն սոցիալիստների «սոցիալիզմը» վորոշ զեպքերում նպաստել է սոցիալիզմի գործի ուղղակի վարկաբեկմանը՝ բանվորական մասսաներում:

Այդ սրտճառով հանուն մասսաների պայքարող կոմունիզմի համար սոցիալ-դեմոկրատիայի նկատմամբ ունենալիք վերաբերմունքի հարցը հանդիսանում է վճռական հարց: Պայքարը սոցիալ-դեմոկրատիայի դեմ և դրա հետ կապված նրա դավաճանական դերի սխտեմատիկ ու անհեղինակութիւնը, անհաշտ հեղափոխական սկզբունքային դժի կիրառումը «սոցիալիստական» և «բանվորա-

(2043)
4865-9/ 2250/ 41

կանք կուսակցութիւններն վերաբերմամբ՝ ինչպէս բանլոր դասա-
կարգի պայքարի խոշորագույն հարցերում, նույնպէս և ամենորայ
պրոպանդիստական և այլ գործնական հարցերում, պետք է լինի
բանլոր դասակարգի համար մղվող պայքարի կենտրոնում, պետք
է լինի կոմունիզմի համար մղվող պայքարի կենտրոնում: Միայն
սոցիալ-դեմոկրատիայի դեմ սկզբունքային անհաշտ գործնական
պայքարով կոմունիզմը կապահովի իր արմատական խնդրի լու-
ծումը, այն է՝ իր կողմը կդրավի կապիտալիստական յերկրների
բանլոր դասակարգի մեծամասնութիւնը:

Սոցիալ-դեմոկրատիայի դեմ, մարքսիզմ-լենինիզմի սկզբունք-
ները հիման վրա մղվող հետևողական, իսկապէս անհաշտ պայ-
քարը կվճռէ անհաշտ խնդրի լուծումը և այդ հենարանը:

Յեթե փաստերը խոսում են այն մասին, վոր կապիտալիստա-
կոն յերկրների հիմքերը հետզհետե ավելի ու ավելի վաղացվում են,
վոր այդ առանձնապէս արագ է տեղի ունենում խոր կրիզիսի պայ-
մաններում, ապա մյուս կողմից՝ կապիտալիստական յերկրների
տնտեսական և քաղաքական հենց այդ աճող անկայունութիւնն պայ-
մաններում են ուժեղանում ԽՍՀՄ դեմ խնդրի լուծումը նոր
խտերով նշանակալի պրոպանդիստների վտանգները: Դրա համար էլ
ավելի ուժեղ թափով պետք է շարունակենք մեր պայքարը խաղա-
ղութիւնը համար, մեր պայքարը սոցիալիստական շինարարութիւն
հետագա խաղաղ պայմաններ արահովելու համար:

Խորհրդային Միութիւնն իր ամբողջ միջազգային քաղաքա-
կանութեամբ բաղմիկա պայքարելի է և պայքարելու է, վոր ԽՍՀՄ
հանդիսանում է իրական, ըստ ելութիւն միակ հեռուողական
ժարոնչողը՝ հանուն խաղաղութիւն գործի:

Ո՞վ էր, յեթե վոչ Խորհրդային Միութիւնը, վոր ժընկվի դի-
տաթախման հանձնաժողովում առաջարկեց բնդունել բոլոր յեր-
կրները լիակատար դինաթափման պայմանադիրը: Ո՞վ էր, յեթե
վոչ Խորհրդային Միութիւնը, վոր այդ նախադէի մերժումից հե-
տո, առաջարկեց իրականացնել թեկուղ մասնակի դինաթափումը,
հատկապէս խնդրի լուծումը այն ուժեղ պետութիւնների
նկատմամբ, վորոնք ամենից ավելի ուժեղ են և ամենից ավելի յին
սպառնում խաղաղութիւն գործին: խաղաղութիւն համար մղ-
վող այդ պայքարի, բոլոր խնդրի լուծումը պրոպանդիստների
և նոր պատերազմների մերկացման համար մղվող պայքարի այդ
քաղաքականութիւնը ԽՍՀՄ համարել է և համարում է իր առաջ-
նակարգ խնդիրը:

Ինչպէս հայտնի յէ, Խորհրդային Միութիւնն առաջարկեց
կնքել նաե միջազգային համաձայնութիւն՝ բնդունել տնտեսական
հարձակման: Մեր այդ ակտում չի կարելի չտեսնել այն անհողող
հետևողականութիւնը, վոր հայտարարել է Խորհրդային Միութ-
իւնը՝ համաշխարհային խաղաղութիւն գործի համար մղվող
պայքարում:

Խորհրդային Միութիւնն առն էրպ ջանում է ամբողջել

խաղաղ հարաբերութիւնները մյուս յերկրների հետ: Այս ուղու-
թիւմը բոլոր տեսակի քայլերը միշտ էլ հանգիստում են ակտիւ
շակցութիւն:

Այս կաղակցութիւնը, հասկանալի յէ, որինակ, աշխարհի քայ-
լերի նշանակութիւնը, ինչպէս են մոտ անցյալում դերման-խոր-
հրդային պայմանադրի յերկարաձգումը:

Մենք պետք է առանձին դոհունակութիւնը նշենք այն բարե-
կամական բնդունելութիւնը, վոր ցույց տվեց թյուրքիայում
ժողովրդական կոմիտար ընկ. Լիտվինովին, և այն փաստը, վոր
թյուրք-խորհրդային համաձայնութիւն յերկարացումով ամբա-
պնդում ենք յերկու յերկրների միջև բարեկամական հարաբերու-
թիւնները և նպատում ենք խաղաղութիւն գործի ամբողջման
ամբողջութեամբ առած:

Մինչև վերջին ժամանակներս հատուկ գրութիւն մեջ են գրա-
նել մեր հարաբերութիւնները Ծրանախայի, ինչպէս նաե Լե-
հաստանի հետ: Բայց վերջին ժամանակներս այդ բանում նկատ-
վեց վորոչ վտախառնութիւն դեպի լավը:

Իեռ 1927 թ. Խորհրդային կառավարութիւնը առաջարկու-
թիւն արեց լեհական կառավարութիւնը կնքել հարձակվելու
պայմանադիր: Բայց հիւղ տարվա ընթացում լեհական կառավա-
րութիւն կողմից չստացվեց բաւարար պատասխան: Այժմ հաղոր-
դարութիւն կա, վոր արտաքին գործերի մինիստր Զալեսկին
հայտարարել է լեհական կառավարութիւն պատրաստակամութիւնը
ԽՍՀՄ հետ կնքելու հարձակվելու պայմանադիր: Մեր ցանկու-
թիւնը միայն այն է, վոր այդ խոսքերը լոկ խոսքեր չմնան:

Ծրանախայի հետ մեր ունեցած հարաբերութիւնների համար
նշանակութիւն ունի այն փաստը, վոր, ինչպէս հայտնի յէ, ԽՍՀՄ
և Ծրանախայի կողմից արդեն պարագրիստս է յենթարկված, այս-
ինքն՝ նախնական կարգով ստորագրված է հարձակվելու պահադ:
Նկատի ունենալով այն, վոր նման պայմանադիր կնքելու մասին
Ծրանախային մեր վաղուց արած առաջարկութիւնը և հարձակվե-
լու պակտի մոտ անցյալում տեղի ունեցած նախնական ստորա-
գրումը մինչև հիմա չի ստացել վերջնական ձեակերպում մենք առ-
այժմ այդ գործում չենք կարող աղաւթել վորոչ սեկստիցիւմից:

Համենայն դեպս, մեր ձգտումն է, վոր հարձակվելու պայ-
մանադիրն՝ ինչպէս ԽՍՀՄ և Ծրանախայի, այնպէս էլ ԽՍՀՄ և
Լեհաստանի միջև ամենամոտ ապագայում դառնա իրականու-
թիւն:

Այժմ մեր դիրքի մասին՝ Մանչուրիայի անցքերի կաղակցու-
թիւնը: Կարելի յէ մանրամասնորեն կանչ չառնել այդ խնդրի վրա,
քանի վոր առանց այն էլ Խորհրդային Միութիւն դիրքն այդ խնդ-
րում վողջ աշխարհին հայտնի յէ և պարզ: Յեւ այս խնդրում էլ,
ինչպէս և այլ խնդրներում Խորհրդային Միութիւն դիրքն արմա-
տապէս տարբերվում է Ազգերի Լիգայի դիրքից:

Այդ գործերին չմիջամտելու մեր քաղաքականութիւնը բրդ-

խում է այն հարգանքից, վոր տածում ենք Չինաստանի հետ կապ-
ված միջազգային պայմանագրերին, այն հարգանքից, վոր մենք
տածում ենք ուրիշ պետությունների անկախությունն ու սուվերեն-
իտետի իրավունքներին, ռազմական ոկուպացիայի և ինտերվենցիայի ան-
պայման բացառումից: Ինչպիսի բառերով և դիվանագիտական
ժեստերով ել քողարկվելու լինի իմպերիալիստական ինտերվենցիա-
յի քաղաքականությունը, այնուամենայնիվ Խորհրդային Միու-
թյունը չի կարող մինչև վերջը բացասական դիրք չընեն յնման
սկզբունքի վերաբերմամբ: Այլ վերաբերմունքն անհամատեղելի չե
նՍՀՄ կողմից քննականուր խաղաղություն չահերի հետևողական
պաշտպանություն համար կիրառվող խաղաղասիրական քաղաքա-
կանություն հետ: Այդ մասին սպառնիչ կերպով հայտարարել է ընդ-
հարախանը Մասկվայի ճապոնական ներկայացուցչին:

Յեւ յեթե չնայած դրան, միջանի ճապոնական թերթեր ու
սահմանվոր գործիչներ, ինչպես նաև Յեւրոպայի և Ամերիկայի
իմպերիալիստական թերթերի մեծամեծ վոհմակը, փորձում են
Մանջուրիայի գեպըներին խառնել «կարմիր վտանգ», ապա այդ
ցույց է տալիս միայն այն, վոր ռազմական ոկուպացիայի քաղա-
քականություն պաշտպանություն համար չկա և չեր կարող լինել
փոքրիկատե, թեկուզ արտաքուստ համոզիչ արդումենա: Բայց
յուրաքանչյուր նոր փորձ՝ արդարացին Մանջուրիայում տեղի ու-
նեցող անցքերը «կարմիր վտանգով», լայրը հերյուրանքներով,
թե իբր կարմիր զորամասերը պատրաստվում են միջամտել այդ
գործին— ում կողմից ել վոր արվելու լինեն այդ փորձերը, կմեր-
կացվեն և կջախջախվեն: Մենք համոզված ենք, վոր այդ բոլոր
հերյուրանքները չեն կարող թեթևացնել Ազգերի Լիգայի պարոն-
ների գրությունը, — Ազգերի Լիգայի, վորը կելլողի պակտի հեղի-
նակների հետ միասին վորպես թե կոչված է պաշտպանելու խաղա-
կությունը, թույլ չտալու պատերազմ, բայց վոր գործնականապես
այստեղ, ինչպես և այլ գեպըներում ամենևին արգելք չի հանդի-
սացել և չի հանդիսանում ռազմական ոկուպացիաներին, իմպե-
րիալիստական ինտերվենցիաներին:

Խորհրդային Միությունը դրա հետ միաժամանակ չի թող-
ցրել և չի թողցնի իր վերաբերմունքը չինական ժողովրդի,
իմպերիալիստական հարստահարությունից աղատվելու համար
նրա մղած պայքարի հանդեպ, պետական անկախության, ազգային
համախմբման համար մղած նրա պայքարի հանդեպ: Այդ տեսա-
կանից մեր յերկրի աշխատավորներն ստեղծ հոգով կանգնած են
չինական ժողովրդի կողմը:

Չինաստանի անցքերը ցույց են տալիս, վոր այժմ իմպերիա-
լիստական պետություններն անց են կացնում Չինաստանի բաժա-
նում, ընդ վորում, նրանք հենվում են՝ մեկը մի գեներալական
կլիկի վրա, մյուսը՝ մյուս գեներալական կլիկի վրա: Չինաստանի
բաժանման քաղաքականությունը նրանք անամոթաբար գունավո-
րում են և հանդիսավոր կերպով լուսաբանում այնպիսի դատողու-
թյուններով, թե՛ «Չինաստանն ամենևին յերկիր չե, այլ մայր-

յաճաք» (Ֆրանսական իմպերիալիստական «Լիբերալ» թերթի
բառերը):

Այս հիման վրա պարոն իմպերիալիստներն ազդարարում են
իմպերիալիստական ուժերի ազատ տնորինման իրավունքը Չինա-
ստանում, առանձնապես հոգ տանելով Հեռավոր Արևելքում ՍՍՀՄ
դեմ պայքարի ստեղծելու մասին:

Վերջին տարիների փաստերը բավարար չափով ապացուցեցին
Գոմինդանի անընդունակությունը իմպերիալիզմի դեմ մղվող
պայքարում: Գոմինդանական առանձին կլիկները փաստորեն ավել
կամ պակաս չափով հանդիսանում են ստաբիլիզատոր իմպերիալի-
ստական ուժերի աղենատուրան: Այն բոլորը, վոր Գոմինդանում դե-
մոկրատական եր, հուսացավ այնտեղից: Գոմինդանն արդեն լիս-
վին ցույց տվեց, վոր իր ներսում տեղի ունեցող պայքարը ներկա-
յացնում է առանձին գեներալ-կալվածատիրական և գեներալ-
բուրժուական կլիկների պայքար, վոր այդ շահագործողները կլիկ-
ները կարողանում են իրենց ձեռքում պահել իշխանությունը մի-
միայն շնորհիվ այն բանի, վոր հենվում են այս կամ այն իմպերիա-
լիստական պետության, յերբեմն իմպերիալիստական պետու-
թյունների ամբողջ լամբի աջակցության վրա:

Այս բանից Չինաստանի ժողովրդական մասսաները, իսկ ա-
մենից առաջ չինական պրոլետարիատը, անում են համապատաս-
խան յեղբակացություններ: Նրանք տեսնում են, վոր Գոմինդանի
ուղին աշխատավորության կյանքի պայմանները բարելավում
ուղին չե, Չինաստանի ազգային վերածնման ուղին չե: Հասկանա-
լի չե, վոր չինական ժողովուրդը Չինաստանի բանվորները և
գյուղացիները փնտռում են իրենց ուղին: Հասկանալի չե, վոր
նրանց աչքում ածում է խորհուրդների յերկրի հեղինակությունը:
Նրանց համար որքաոորե ավելի ու ավելի պարզ պետք է դառնա,
վոր միայն մեր ուղին, ռուսական բանվորների և գյուղացիների
պայքարի ուղին է տանում դեպի Չինաստանի կյանքի բարելավման
և ազգային վերածնման իրական յեղը: Խորհուրդները, վորպես
բանվորների և գյուղացիների հեղափոխական-դեմոկրատական
դիկտատուրայի որդաններ, առաջին տարին չե, վոր գոյություն
ունեն Չինաստանում: Նրանք ունեն իրենց մեծ ապագան: Միայն
նրանք են հաղիսանում իսկական պայքարի որդաններ՝ գեներալնե-
րի, կալվածատերերի, կոմպրադորների չինական վողջ բուրժուա-
զիայի դեմ, որդաններ՝ պայքարելու ժողովրդական մասսաների
կյանքի պայմանների բարելավման համար: Միայն նրանք են ըն-
դունակ մինչև վերջ հասցնելու պայքարը, ապահովելով Չինաս-
տանի ազատագրումն իմպերիալիստներից, նրա անկախությու-
նը և ազգային համախմբումը: Միայն խորհուրդները, բանվոր դա-
սակարգի գլխավորությամբ, կապահովեն չինական ժողովրդի
հաղթությունը (ծափահարություններ):

Այս ամենից մենք անում ենք մեր յեղբակացությունը Խոր-
հրդային Միության արտաքին քաղաքականության նկատմամբ:
Արտաքին քաղաքականություն բնագավառում մեր յնդիրներն

ենք համարում— չարունակել հետադադար խաղաղության համար մղվող հետեղական պայքարը, անշեղորեն մերկացնել նոր պատերազմների բոլոր տեսակի պրոպագանդաները և ՍՍՀՄ դեմ հարձակում կազմակերպելու փորձերը, դրա հետ միաժամանակ ամեն կերպ սմբապնդել մեր յերկրի պաշտպանունակությունը և հասցնել համապատասխան բարձրության մեր պանծալի Կարմիր բանակի ժառանգականությունը (ծափահարություններ) :

Մենք մինչև հիմա բնթացել ենք այս ճանապարհով և տարել ենք արդեն բազմաթիվ հաղթանակներ : Առաջ շարժվելով այդ փորձված ուղիով, մենք, չնայած բոլոր դժվարություններին, ձեռք կրկրենք նոր, սոցիալիզմի գործի համար վճռական հաղթանակներ (ծափահարություններ) :

IV. ԲԱՅԼՇԵՎԻԶՄԻ ՀԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԻ «ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ»

Որինական և հարց տալ, թե ինչի՞ վրա յեն հիմնվում բայց չեղիմի հաջողությունները : Այս հարցին Բերնարդ Շուռն յուրատեսակ ձևով պատասխանեց իր վերջին ժամանակներս հրատարակած հոդվածում : Նրա ասելով «կոմունիստական առաջնորդները նույնքան լավ են հասկանում կոմունիզմը, վորքան և կապիտալիզմը : Կապիտալիստական ամբողջականները չեն հասկանում վո՞չ կապիտալիզմը և վո՞չ ել կոմունիզմը» :

Շուռն այս բառերում անկամկած իմաստ կա :

Մարքսիզմ-լենինիզմի գիտությունը միշտ յեղել և գլխավոր գիտությունը բայցլեկներին համար : Մեր ժամանակաշրջանի ժարքսիզմ-լենինիզմը հիմնականապես սովորեցրեց մեզ, թե ինչ և կապիտալիզմը և ինչպես պետք է նրան տապալել : Լենինիզմը սովորեցրեց մեզ նաև այն, թե ինչ և սոցիալիզմը և ինչպես պետք է կառուցել այն : Իզուր չանցան մեր հաջողությունները լենինյան ուսմունքի յուրացման գործում : Մեր հաղթանակները, Հոկտեմբերյան հեղափոխության հաղթանակները հնարավոր դարձան միայն շնորհիվ այն բանի, վոր մենք եյինք և մնում ենք լենինիզմի Գիրառողները (ծափահարություններ) :

Բայց լենինիզմի կիրառող լինել՝ նշանակում և աճեալտ պայքար մղել ու պայքարունիզմի դեմ : Լենինիզմի կիրառող լինել՝ նշանակում և հանուն լենինիզմի պայքարել ու պորտունիզմի բոլոր տեսակի այլաձևություններին դեմ : Առանց ու պորտունիզմի դեմ անհաշտ պայքար մղելու, ու պորտունիզմ, վորը վոչ այլ ինչ և, բայց յեթե բուրժուական աղղեցությունների արտահայտություն բանվորների այս կամ այն շերտերի վրա, — մենք չեյինք կարող ունենալ Հոկտեմբերյան հեղափոխության տարած հաղթանակները :

Հանուն լենինիզմի մեր մղած պայքարն ուղղված և յեղել ու պորտունիստական յերկու հիմնական ինքաթյուրումների դեմ : Մի կողմից՝ բուրժուական-մեչչանական տիպի տրոցկիստական «ձախու-

թյան», իսկ մյուս կողմից ալ թեքման բուրժուական-կուլակային դադափառախոսության դեմ մղած պայքարում են կոմիվել բայցլեկական կուսակցության յարքերը, — կուսակցություն, վորը գլխաւորել և և գլխավորում և հաղթական Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը :

Լենինյան կուսակցության յերկու Ֆրոնտի վրա մղած ալ պայքարի նշանակությունը բավարար չափով մեկնաբանված և : Այժմ խոսք կարող և լինել միայն այդ պայքարի հիմնական հանրազումարների մասին՝ հատկապես մեր հետագա խնդիրների կապակցությամբ : Այդ հանրազումարները չեն կարող մեզ չհետաքրքրել ինչպես մեք սոցիալիստական շինարարության անմիջական յահերի տեսակետից, այնպես ել վորջ աշխարհում՝ հանուն սոցիալիզմի վերջնական հաղթանակի մղվող պայքարի տեսակետից :

Մեր ներքին խնդիրների տեսակետից՝ ալերի և տրոցկիստների դեմ մղվող պայքարն ակտուալ նշանակություն ունի նաև հիմա :

Հայտնի յե, վոր մենք ալ ու պորդիցիայի դեմ վճռական հաղթանակ տարանք միայն այն բանից հետո, յերբ մեր հարձակումը կուլակի վրա և չքավոր-միջակ մասսաների կազմակերպումը կուլակի դեմ պայքարելու համար հաջողությամբ պատկիցին : Ալերն անձնատուր յեղան այն ժամանակ, յերբ դյուղի միջակ մասսան բռնեց համատարած կոլեկտիվացման ուղին, յերբ չքավոր-միջակ մասսաները, մեր կուսակցության ղեկավարությունով, անցան գործնականում կուլակությունը վորպես դասակարգ լիկվիդացիայի յենթարկելու քաղաքականության իրականացմանը :

Բայց կարիք չկա ապացուցելու, վոր յերեկվա մենատեսե գյուղացիներն իրենց մասսայում այսոր արդեն սոցիալիստներ չեն, վոր դեռ նրանք ամենևին չեն աղատագրվել բազմաթիվ մանր-բուրժուական նախապաշարումներից և մասնավոր մանր-սևիականատիրական սովորություններից : Սա քիչ հոգ չի թողնում կուլակին պայքարելու մասսաների վրա աղղեցություն ձեռք բերելու համար :

Այդ պատճառով դյուղի աշխատավորության վորոշ շերտերի վրա աղղելու համար կուլակի արած փորձերի դեմ մղվող պայքարը կարևորագույն նշանակություն ունի ներկայումս : Առանց նման պայքարի չի կարող տեղի ունենալ կուլանտեսությունների կազմակերպչական տնտեսական ամբապնդումը, չի կարող տեղի ունենալ մեզ համար այնքան կարևոր աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը վոչ միայն կուլանտեսություններում, այլև խորտնտեսություններում, հետևարար՝ չեն կարող հաղթանակել տրեստություն սոցիալիստական ձևերը :

Ալ ու պորտունիստական հոսանքը կուսակցության մեջ ջախջախված և և վորպես առանձին ինքնուրույն ուժ գոյություն չունի : Բայց մեր կազմակերպությունների պրակտիկայում ալ-ու պոր-

տունիստական ելեմենտները դեռ բոլորովին չեն վերացված և իրենց ղեկավարներ են տալիս յուրաքանչյուր քայլափոխում: Նրանք իրենց ղեկավարներ են տալիս ըստ ամենայնի բացահայտ ձևով— բաբեհոզի վերաբերմունքով դեպի կուլակությունը, ինչպես նաև վորոշ աշխատողների անողնականությունից կոտնտեսություններում և խորհրդատեսություններում բուրժուական տենդենցները դեմ պայքարելու գործում: Այնպիսով տենդենցները դեռ հաճախ իրենց ղեկավար են տալիս, ընդ վորում բոլոր այն տենդենցներ, վորտեղ պայքար է մղվում սոցիալիստակ. շինարարության բայլչեկյան տեմպերի համար, վորտեղ մեր ապարատում արտահայտվում է դասակարգային խորթ ելեմենտների ազդեցությունը բայլչեկյան կուլակության հետ այն կամ այն շերտի վրա վորտեղ աչք կամ այն ձևով արտահայտվում է ուղղափառական դիմադրությունը՝ կուլակության կիրառած տեմպեր:

Բայց տրոցկիզմի դեմ մղվող պայքարը ևս չի կորցրել իր քաղաքական խոշոր նշանակությունը:

Ճիշտ է, տրոցկիզմն իր բացահայտ արտահայտությունները նրան ամբողջովին վերածվել է հակահեղափոխական քաղաքական խմբակցության: Այժմ արդեն ամեն մի միջակ բանվոր ցույց կտա, վոր տրոցկիստական «ծախ» ֆրազները հետևել թաղանթում է մենչեիկական, հակախորհրդային բովանդակություն:

Բայց մինչև հիմա յեւ հանդիպում ենք տրոցկիզմի մնացորդներին:

Մենք ներկայումս եւ չենք կարող մշտական պայքար չմղել տրոցկիստական տիպի ուղղափառական խեղաթյուրումների դեմ:

Տրոցկիզմի միջուկն եւ մեր յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակի հնարավորության բացասումը: Բայց այդ թերահավատությունը սոցիալիզմի գործի նկատմամբ վերջիվերջո հանդիսանում է ամեն մի ուղղափառական յամեն մի մանր-բուրժուական հոսանքի ամենաբնորոշ դիրքը: Տրոցկիզմը լուր ամենացայտուն ձևն է այն բուրժուական թերահավատության, վոր դոկտրինան ունի Հոկտեմբերյան հեղափոխության և սոցիալիզմի հաղթանակի հանդեպ: Այդ թերահավատության հետ անխզելի կերպով կապված եր գոսակարգային պայքարի դժվարությունների առաջ հայտնաբերված խուճապը, մասնավորապես խուճապը կուլակության հարձակման հանդեպ: Պրոլետարիատի զառանգաբային թշնամու առաջ դրսևորված այդ խուճապին համապատասխանում եւ տրոցկիստների տակտիկան:

Այդ տակտիկան բղխում եւ տրոցկիստների այն դոկտրինայից, թե միջակ գյուղացիությունը սոցիալիզմի համար մղվող պայքարում չի կարող բանվոր դասակարգի կայուն դաշնակիցը լինել: Այդ պատճառով տրոցկիստական տակտիկան նշանակում եւ իրականում վերացնել սկզբունքային տարբերությունը կուլակի և միջակի նկատմամբ մեր ունեցած վերաբերմունքի մեջ, վորն իրականում

նշանակում եւ միջակի նկատմամբ կիրառել նույն տակտիկան, ինչ տակտիկա մենք կիրառում եւինք կուլակությունը դեմ մղված պայքարում: Հասկանալի չէ, վոր այդ քաղաքական դիրքն ընդհանուր վոյնչ հունի լենինիզմի հետ, ամբողջապես թշնամի չէ նրան:

Սակայն նոր պայմաններում ևս, համատարած կոլեկտիվացման անցնելիս, գյուղում մենք արդեն գործ ունեցանք տրոցկիստական տիպի սխալների հետ: Բավական է հիշել անցյալ տարվա չեղումները:

Մյուս կողմից չի կարելի հաշի չառնել հետագայում տրոցկիստական տիպի ուղղափառական խեղաթյուրումների հնարավորությունը:

Մեզ մոտ կոլեկտիվացման է յենթարկված գյուղացիական տնտեսությունների 60 տոկոսից ավելին: Բայց այդ, մյուս կողմից, նշանակում է, վոր դեռ անհատական տնտեսությունների տոկոսը հասնում է մոտավորապես 40-ի: Այդ մենատնտեսությունների նկատմամբ մեր ունենալիք վերաբերմունքի խնդիրն ունի խոշոր քաղաքական նշանակություն:

Չնայած այն բանին, վոր գյուղացիության փոքր մասն է միայն գտնվում կոլտնտեսություններից դուրս, բայց և այնպես այդ մենատնտեսները մասնային մեր կողմը դրավելու խնդիրը չի հանված որակարգից: Աշխատավոր գյուղացիության նկատմամբ հրամանի և ճնշման մեթոդները ներկայումս նույնքան անհանգուրժելի չեն, վորքան անհանգուրժելի չեն յեղել նրանք նաև անցյալում: Մեր խնդիրն է լինելու՝ պայքար մղել աշխատավոր գյուղացիության վողջ մասսան կոլեկտիվացման կողմը դրավելու համար: Բայց այդ գործը մենք կկարողանանք բայլչեկիորեն իրականացնել միայն այն դեպքում, յիթե մենատնտեսների մասսաներում տաններ հաստատակամ, համառ քաղաքական աշխատանք, յեթե հատկապես գործով կարողանանք ավելի լավ ապացուցել աշխատանքի առավելությունները կոլտնտեսություններում: Կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրապնդման հաջողություններով, հետևաբար կոլտնտեսականների աշխատանքի արտադրողականության բարձրացմամբ միայն մենք կապահովենք կոլեկտիվացման լիակատար և վերջնական հաղթանակը:

Մասսաների մեջ, հատկապես աշխատանքի այդ մեթոդները կիրառումն ապահովելու համար, անհրաժեշտ է հետագայում ևս պայքարել տրոցկիստական խեղաթյուրումների դեմ, անկախ այժմից, թե վորտեղից են գալիս նրանք և ինչ ձևեր են ընդունում այդ ուղղափառական աղավաղումները:

Վերջապես, յերկու խոսք այն մասին, թե ուղղափառական դեմ մեր մղած պայքարն ինչ նշանակություն ունի միջադեպին խնդիրների տեսակետից:

Ինչպես ցույց տվեց Հոկտեմբերյան հեղափոխության ամբողջ տանկտրոսմայա պատմությունը, բայլչեկիները, միանգամայն իրավացի ելին տրոցկիզմի դեմ մղած պայքարում, — տրոցկիզմի,

վորը բացատրում էր մեկ յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակի հնա-
բավորությունը: Այժմ կենդանի փաստերով ապացուցված է, վոր
սոցիալիզմի հաղթանակը մեր յերկրում վոչ միայն իրականացված
է, այլև լրովին ապահովված է:

Հոկտեմբերյան հեղափոխության ներկա տարեդարձի բացա-
ռիկ միջադեպին նշանակությունը կայանում է նրանում, վոր մի
յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակի հնաբավորության վերաբե-
րյալ լենինյան տեսական դրությունը վերածվեց կենդանի իրա-
կանության, առաջ բերելով կենդանական սարսափ մեր թշնամի-
ները շարժեցում, ամբողջ աշխարհի բանվոր դասակարգին կեն-
դանի հավատ ներշնչելով այն մասին, վոր վերջնականապես հաղ-
թանակելու յե սոցիալիզմը (ծափահարությամբ):

Յեւ այսպես՝ լենինիզմը հաղթանակում է: Լենինիզմի հիման
վրա առաջ է դնում բանվոր դասակարգի շարժերի համախմբումը և
նրա շուրջը՝ գյուղի ու քաղաքի աշխատավորական մասսաների
համախմբումը: Սրանում է բայելիզմի հաղթանակի «գաղտ-
նիքը»:

Թե վորչափ մեծ են մեր յերկրում լենինիզմի հաջողություն-
ները, այդ ամենից ավելի լավ կարելի յե դատել այն վերաբե-
րությունով, վոր գործնականում աշխատավորական լայն մասսաներն
ունեն սոցիալիզմի շինարարության գործի նկատմամբ: Ամենից ա-
վելի ցայտունը — դա սոցիալիստական մրցման և հարվածայնու-
թյան ամուսն է: Սոցիալիստական մրցումը բանվորական մասսա-
ներում վերածվել է մի լայն շարժման, իսկ այժմ տարածվում է
նաև կոլտնտեսականների բաղմամիլիոն բանակում: Այս նշանա-
կում է, վոր հանուն սոցիալիզմի հաղթանակի մղվող պայքարը,
վորը ներկայումս իր ամենափայլուն արտահայտությունը գտնում
է աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման գործում
գործարաններում, հանքահորերում, յերկաթուղիներում, խորհ-
անախություններում և կոլտնտեսություններում, դարձել է մի-
փոնավար բանվորների և գյուղի աշխատավորների գիտակցական
գործը:

Բայելիկյան կուսակցությունը գլխավորում է սոցիալիզմի
կառուցումը: Բայց սոցիալիզմի ակտիվ մարտիկների շարքերն ա-
մենին չեն սահմանափակվում կուսակցական շրջաններով:
Անկուսակցական բանվորների և բանվորուհիների լայն մասսանե-
րում ունեն սոցիալիզմի համար մարտնչող հարյուր-հազարներով
հաջվող իսկական ակտիվ ու անձնաղոհ մարտիկներ: Մենք ար-
դյունաբերության մեջ ունենք արդեն մի քանի միլիոն հարվածա-
լի բանվորներ և բանվորուհիներ: Նրանց մեծ մասն անկուսակցա-
կան պրոլետարներ և պրոլետարուհիներ են: Սա նշանակում է,
վոր հանուն սոցիալիզմի մղվող պայքարը, սոցիալիստական ին-
դուստրիայում հանուն աշխատանքի արտադրողականության
բարձրացման մղվող պայքարը դարձել է իրապես միլիոնավոր
մասսաների գործ: Յեւ սրանում է մեր գործի հաղթանակի իրա-
կան գրավականը:

Վորչափ մենք արդեն ապահովել ենք տնտեսության սոցիա-
լիստական ձևերի անվիճելի գերիշխանությունը վոչ միայն քա-
ղաքում, այլև դուրսում, վորչափ այդ հաղթանակը հանդիսանում
է մեր լենինյան կուսակցության քաղաքականության ճշտության
ամենահամոզիչ ապացույցը, նույնչափ սոցիալիզմի հետագա հաղ-
թանակներում վճռականը կախված է մեղանից, մասսաներին կաղ-
մակերդելու մեր ընդունակությունից, դրա համար ղեկավարների
անհրաժեշտ կազմեր առաջ քաշելու և հետագայում այդ կազմերն
ն'լ ավելի առաջ քաշելու գործն ապահովելու մեր հմտությու-
նից: Մանավանդ վոր հեղափոխության տարիներում հասունացել
է հեղափոխական շաղխ ունեցող նոր սերունդ — յերիտասար-
գւթյան, հատկապես կոմյերիտականների, սերունդը:

Սոցիալիստական շինարարության ղեկավար կազմեր ընտրե-
լու խնդիրը, բանվորական մասսաներից և կոլտնտեսական գյու-
ղացիներից, մանավանդ յերիտասարգւթյան մասսաներից, ղե-
կավարների շարքերը նոր առաջավոր շինարարներ առաջ քաշելու
խնդիրը՝ պետք է դռնվի մեր կենտրոնական խնդիրների շարքում:
Այս բանը պետք է մասնաշնչել մանավանդ այն պատճառով, վոր
մենք դեռևս չառ ենք գործ ունենալու պրոլետարիտում գտնվող
հակահեղափոխական միասարարների հետ և վարելու յենք համառ-
ու յերկարատև պայքար բյուրոկրատիզմի, փտած անարժու-
թյան և մեր շատ որդաններում գոյություն ունեցող սրանց նման
այլ խոցերի դեմ:

Մասսաների կուլտուրական մակարդակի բարձրացումն
տեսակետով կունենա առաջնակարգ նշանակություն: Այս գործի
հետ կապ ունի նաև մեր աճող կազմերի կողմից տեխնիկային,
արտադրության և կառավարման վողջ'եյությունը տիրապետելու
խնդրի կենսագործումը:

Բոլոր ասաներից յերևում է, վոր սոցիալիստական շինարա-
րության հաջողությունները հանդիսանում են պրոլետարիատի
հաջողությունները, պրոլետարիատի, վորը պայքարում է իր գոր-
ծի համար մարքսիզմ-լենինիզմի դրոշի տակ: Առանց լենինյան
ուսմունքի հիմքերը բայելիկորեն կիրառելու մենք չենք ունենա
այն, ինչ վոչ մարմնավորված է կյանքում Հոկտեմբերյան հեղա-
փոխության 14 տարվա պատմության ընթացքում:

Սրանից մենք անում ենք մեր յեղբակացու յերունը:

Հետևողական պայքարը հանուն լենինիզմի և անհաշուտ յերուն
սոցիալիստիկ բոլոր տարակերպությունների դեմ — սոցիա-
լիզմի հաղթության հիմնական պայմանն է:

Այս է այն հիմնական յեղբակացու յերունը, վոր անում ենք
Հոկտեմբերյան հեղափոխության 14 տարվա պատմությունից:

Ի վերջո, համաշխարհային հասարակական ուժերի զարգաց-
ման, սոցիալիզմի և կապիտալիզմի ուժերի փոխհարաբերության

գործում վճռական տենդենցը հակվում է մեր կողմը, դասավորվում է հաղթան մեր գործի:

Անվիճելի չէ, վոր արհասարակարգը—սոցիալիզմի կարգերը—հետզհետե ավելի ամուր դիրքեր են նվաճում իսկ այդ չի կարող թեղի չունենալ ի հաշիվ կապիտալիզմի տեսակարար կշռի:

Այժմ մենք անկարող ենք լիովին գնահատել մեր անցած ճանապարհի նշանակությունը, բայց համենայն դեպս նվաճածն արդեն վոչ վոք չի կարող խել մեր ձեռքից:

Որոհողային իշխանություն անցել է դժվարագույն ետապներով: Սակայն զլսավոր ներքին դժվարությունները մենք արդեն անցել ենք:

Չկա' և չի' կարող լինել այնպիսի ուժ, վորը կարողանար այժմ Որոհողային Միություն րանվոր դասակարգին դարձնել դեպի հին կյանքը, անաղատ աշխատանքը՝ կապիտալի հրամանի ներքո: Չկա և չի կարող լինել այնպիսի ուժ, վորը կարողանար մեր դյուզացիությունը, մանավանդ մեր կոլտնտեսականներին, վորոնք արդեն միլիոնների վործով տեսել են կոլտնտեսական աշխատանքի առավելությունները և իրենց աշխատանքում արդեն ահագին թեթևություն են ստացել տրակտորների և գյուղատնտեսական այլ մեքենաների ոգտագործումից, դարձնել դեպի հին կյանքը՝ կարգավատիրոջ լծի տակ, ուրյադնիկի և վոստիկանապետի մահակի տակ:

Չկա և չի կարող գտնվել այնպիսի ուժ, վորն ի վիճակի լինի հետ դարձնել մեր բանվորներին ու գյուղացիներին, վորոնց միլիոնավոր մասսաները վոչ միայն ամբողջ հողով ստում են ցարի, կալվածատերերի և կապիտալիստների տիրապետությունը, այլ և գիտեն դեպի իրենց աղատագրություն տանող վստահելի ճանապարհը (ծափահարություններ):

Վորն և այժմ մեր վերջնական հաղթանակի հիմքերի հիմքը: Այդ հիմքը նախ և առաջ ու ամենից առաջ աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումն է, մեր սոցիալիստական տնտեսության բարձրացումը:

Հենց այսպես եր վորոշում սոցիալիզմի հաղթության հիմնական պայմանը մեր մեծ առաջնորդը: Լենինն ասում եր.—

«Աշխատանքի արտադրողականությունը, այդ—վերջին հաշվով նոր հասարակարգի հաղթության համար ամենահիարեորը, ամենազլխավորն է: Կապիտալիզմը ստեղծեց աշխատանքի այնպիսի արտադրողականություն, վորի նմանը տեսնված չի ճորտատիրության որով: Կապիտալիզմը կարող է վերջնականապես հաղթվել և հհաղթվի վերջնականապես նրանով, վոր սոցիալիզմը կստեղծի աշխատանքի նոր, շատ ավելի բարձր արտադրողականություն: Այդ չորժը շատ դժվար է, շատ յերկարատև, բայց արդեն սկսված է— ահա թե ինչն է ամենազլխավորը» (Լենին, հատ. 16 յերես 254, «Вопросы теории»):

Աշխատանքի արտադրողականության հարցի նշանակությունը Լենինն րնդգծել է այնուհետև հետևյալում

«Կոմունիզմը, կապիտալիզմի հետ համեմատած, աշխատանքի

բարձրագույն արտադրողականությունն է՝ կամավոր, գիտակից, միավորված, առաջավոր տեխնիկա ոգտագործող բանվորներով (նույն տեղում, էջ 255):

Թմ մեջ բերած՝ Լենինի խոսքերը վերաբերում են այն շրջանին, յերբ բանվորների նախաձեռնությամբ սկսեց ծավալվել շարաթուրյակների կազմակերպումը: Շարաթուրյակները ծնունդ էյին մեր արգյունաբերության և տրանսպորտի նոր, իսկապես սոցիալիստական տարրերի: Լենինն անմիջապես նեց շարաթուրյակների պատմական նշանակությունը աշխատանքի կոմունիստական ձևերի զարգացման համար՝ մեր յերկրում:

Այդ ժամանակից ի վեր սոցիալիստական հեղափոխությունը ձեռք է բերել վիթխարի հաջողություններ: Այդ հաջողությունները իրենց նշանավոր արտահայտություններն են գտել սոցիալիստական մրցության և հարվածայնության մեջ, ընդ վորում հարվածայնության պրոլետարական շարժումն ընդլուծվել է միլիոնավոր աշխատավորներ: Բանվորները հետո, հարվածային շարժումն ահում է նաև կոլտնտեսականների շրջանում: Այդ նշանակում է, վոր սոցիալիզմի գործը նվաճում է ավելի ու ավելի ամուր նյութական հիմք: Այդպիսի հիմք հանգիստում է աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը մեր սոցիալիստական տնտեսության մեջ:

Մեր հանրապետությունը նման է գործարանի: Մի՞թե մեզանում քիչ կան այնպիսի վիթխարի գործարաններ, վորոնք տալիս են ահագին արտադրանք և միաժամանակ կիրառում են իրենց ցեխերի և ամբողջ ձեռնարկության լրիվ վերակառուցումը: Այդպիսի գործարանների մեր մոտ քիչ չեն: Մեր շինարարության հաջողությունները հիմնված են, ի միջի այլոց, հենց այն բանի վրա, վոր այդպիսի գործարանները յարողանում են ամուր ձեռքով կիրառել իրենց արտադրության վերակառուցման գլխավոր գիծը և դրա հետ մեկտեղ հաջող պայքար մղել հանուն աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման իրենց ցեխերում, արհեստանոցներում, բրդագործներում, առանձին ագրեգատներում: Այդպիսի գործարանի յն նման այժմ Որոհողների մեր հանրապետությունը:

Տիրապետող դրություն մեր յերկրում արդեն դրավում են սոցիալիստական տարրերը: Մեր արգյունաբերական ձեռնարկությունների, յերկաթուղիների, խորհտնտեսությունների, կոյտնտեսությունների աշխատանքից, մե այժմ կալված տնտեսահիմնական: Նրանց թերությունները, անալանդ աշխատանքի արտադրողականության թուլության դեպքում, ծանր հարվածներ են մեր շինարարությանը: Նրանց հաջողությունները, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման դեպքում—սոցիալիզմի յափազույն հաղթանակներն են:

Աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը Փարբիկաներում, գործարաններում, շախտերում, հանքահորերում, յերկաթուղիներում, ջրային տրանսպորտում, բոյոբ տեսակի խորհտնտեսություններում, կոլտնտեսությունների բազմահաղար շաբերում—ահա թե վորն է վերջին հաշվով խնդիրների խնդիրը մեզ համար:

Պենտրոնացիները այս բանի վրա մեր ջանքերի մաքսիմալը։ Պենտրոնացիները այս բանի վրա մեր տնտեսական ղեկավարների, գիտություն և տեխնիկայի մեր աշխատողների ջանքերը։ Կենտրոնացիները այս բանի վրա մեր բոլոր կազմակերպությունների ջանքերի մաքսիմալը։ Բայց չեմ կարծի որ ծավալները պայքարը մեր ապագա տոմսը չեղած բոլոր և ամեն տեսակի բյուրոկրատական արգելքների վերացման համար, արգելքներ, վորոնք գտնվում են դործի վճռական բարելավման ճանապարհին։ Իսկ վոր գլխավորն է, համախմբելը այդ դործի համար մղվող պայքարի հիման վրա բանավորների և կոյտնտեսական գյուղացիների լայն մասնակցությունը՝ մեր կուսակցության ղեկավարության տակ։

Աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման գործում ունենցած հաջողությունները լավագույն, անսասան, իսկապես գրանիտե պատվար են սոցիալիզմի դործի համար։

Մեր հաջողություններն այդ գործում ունեն վճռական նշանակություն սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի վոչ միայն ներքին, այլև միջազգային խնդիրների տեսակետով։ Հատկապես այստեղ, սոցիալիստական տնտեսության մեջ աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման խնդիրների լուծմամբ և ամենից առաջ պրակտիկ պատասխան տրվում Հոկտեմբերյան հեղափոխության վերջնական հաղթության հարցին, կոմունիզմի դործի հաղթանակի հարցին։

Այսօր սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի խաղաղ ճակատամասն է։ Բայց այն ունենալու չե վճռական նշանակություն։ ԽՍՀՄ դեմ իմպերիալիստական ուժերի հարձակման մոմենտին, սոցիալիզմի և կապիտալիզմի միջև մղվելիք պայքարի վերջին մոմենտին։

Մեր գործարանների, ֆաբրիկների, խորհանտեսությունների և կոյտնտեսությունների թվի աճման հետ միասին, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման հարցը ստանում և ավելի ու ավելի մեծ նշանակություն։ Այժմ յուրաքանչյուր որ բարձրագույնում և վոչ միայն մեր միջակ գործարանների, այլև գործարան-գիղատների թվով։

Լենինգրադի և Մոսկվա գրադի տրակտորային յերկու գործարաններին միացավ նոր տրակտորային գործարան Ուկրաինայի մայրաքաղաքում։ Աշխատող գործարանների շարքը մտավ հորավոտմորիային գործարանը Մասկվայում և մոտենում է Նիժնի-Նովգորոդի ավտոմորիային գերանտի գործարկման որը։ Արդեն գործի չե գրվում Մադնիստոստրոյ Ուրալում և Կուզնեցկստրոյը՝ Սիբիրում։ Հերթի չե գրված քիմիական արդյունաբերության գերանտների գործարկումը Բերեզնիկիում և ապա Բորեկիում։ Այնուհետև հերթը հասնում է Դնեպրոստրոյի, ինչպես նաև Դնեպրոկոմբինատի գործարկմանը։ Անհարին է թվել մեր բոլոր անգամ միայն խոշորագույն չինարարությունները, թեկուզ հենց միայն ինդուստրիայի ասպարիզում։

Մինչդեռ յուրաքանչյուր նոր գործարանի գործարկումը մեր

յերկրում ունի վոչ միայն նոր նվաճման նշանակություն մեր չինարարության ասպարիզում, այլև ունի ահագին միջազգային նշանակություն սոցիալիզմի դործի համար մղվող պայքարում։ Յուրաքանչյուր նոր գործարան մեր յերկրում հենակետ է միջազգային պրոլետարիատի համար։ Այս պատճառով մեր խաղաղ չինարարության մեջ իմպերիալիզմը տեսնում և մահացու ասպառնալիք էր համար։

Յեկ չկա վոճրագործություն, վորին համաձայնի իմպերիալիզմը, սոցիալիզմի աճող հզորությունը ԽՍՀՄ-ում ձախողելու համար։

Այս բոլորը նշանակում է, վոր ԽՍՀՄ սահմաններից դուրս տիրապետող իմպերիալիստական ուժերը վաղ թե ուշ փորձ կանեն կազմակերպելու ուղղակի գինված հարձակում Խորհուրդների հանրապետության վրա։ Մենք պետք է հաշվի առնենք վոչ միայն նոր իմպերիալիստական պատերազմների անխուսափելիությունը, այլև ԽՍՀՄ դեմ ուղղակի ինտերվենցիաների նոր պրոպոզացիաների անխուսափելիությունը։

Մենք բայց չեմ կարծի չենք լինի, յեթե մոտանանք Լենինի բազմիցս արած ցուցումներն այն մասին, վոր Խորհրդային հանրապետությունը ջախջախելու նոր փորձերն իմպերիալիզմի կողմից անխուսափելի չեն։ Չի կարելի կորցնել վոչ մի որ՝ այդ հարձակումներին հակահարված պատրաստելու գործում։

Հավատարիմ՝ խաղաղության իր քաղաքականությանը, հետևելով քաղաքականությանը պայքարելով ուրիշ պետությունների հետ խաղաղ հարաբերություններն ամրացնելու համար, Խորհուրդների յերկիրը մտադիր չի յեղել և մտադիր չե հարձակվել վոչ վոճի վրա։ Բայց Գկատի առկելով իմպերիալիզմի բանակին պատկանող մեր ամենաշտ քշմամիների կողմից ԽՍՀՄ դեմ ուղղակի ինտերվենցիաներ կազմակերպելու հնարավորությունը, մենք ամենազորղ կավատով յցված յինելով դեպի մեր ուժերը, դեպի մեր գասակարգային բարեկամների ուժերը, հայտարարում ենք՝ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎՈՉ ՄԻԱՅՆ ԱՆՊԱՇՏՊԱՆ ՉԵ, ԱՅԼՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՆՊԱՐՏԵԼԻ ՅԵ (ժափահարություններ)։

Համաշխարհային ուժերի զարգացման փոխհարաբերություններն ավելի ու ավելի յեն փոխվում մեր ոգտին։ Բայց կապիտալիզմը մտադիր չե հրաժարվել պայքարից։ Այս հանդամանքը վորոշում է մեր խնդիրները սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի ամենադժվարին ճակատամասում—սոցիալիզմի և կապիտալիստական չրջապատի փոխհարաբերությունների ասպարիզում։

Մոշորագույն մարտերն այստեղ դեռևս մեր առջև են։ Բայց մենք դեռ կտեսնենք, թե ինչպես կդասավորվեն դործերն այդ մարտերում հին, պառաված, իր արմատի վրա փառ կապիտալիզմի համար։

Սոցիալիզմի համար մղվող պայքարը դեռ կապված է հսկայա-

կան դժվարությունների հետ: Բայց մենք համոզված ենք, վարել
ավելի մեծ, իսկապես անհաղթահարելի դժվարությունների հետ:
և կապված կապիտալիզմի պայքարը համուն իր հետագա զոյու-
թյան:

Վնասկան մարտերում կապիտալիզմի փտած հիմքերը վոչ
միայն կասանեն: Կապիտալիզմի հաճած հիմքը վոչ միայն կսկսե
ցրվ գալ: ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀՆ ՈՒԺԵՐԻ ԱՅՍ ԸՆԴ-
ՀԱՐՄԱՆ ՄԵՋ ԿՃԱՐՃԱՏԻ ԻՐ ԲՈԼՈՐ ՄԱՍԵՐՈՒՄ: ՅԵՎ ՄԵՆՔ
ՀԱՍՏԱՏԱՊԵՍ ՀԱՄՈՋՎԱԾ ԵՆՔ, ՎՈՐ ԱՅՍ ՊԱՅԳԱՐԸ ՎԵՐՋ-
ՆԱԿԱՆ ՀԱՂԹԱՆԱԿ ԿԲԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ
ԳՈՐԾԻՆ:

Անցած համաշարիը վկայում է, վոր Հոկտեմբերյան հեղափո-
թությունն ընթանում է դեպի լիակատար հաղթություն:

ԿԵՑՑԵ՝ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ԿԵՑՑԵ՝ ԿՈՄՈՒՆԻՋՄԻ ՀԱՂԹՈՒԹՅՈՒՆԸ:

(Մտախառնություններ, նվազախումբն ընդհանրացված
նվազում):

В. МОЛОТОВ

ОКТЯБРЬСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ И
БОРЬБА ЗА СОЦИАЛИЗМ

Госиздат ССР Армении
Ереван—1981